

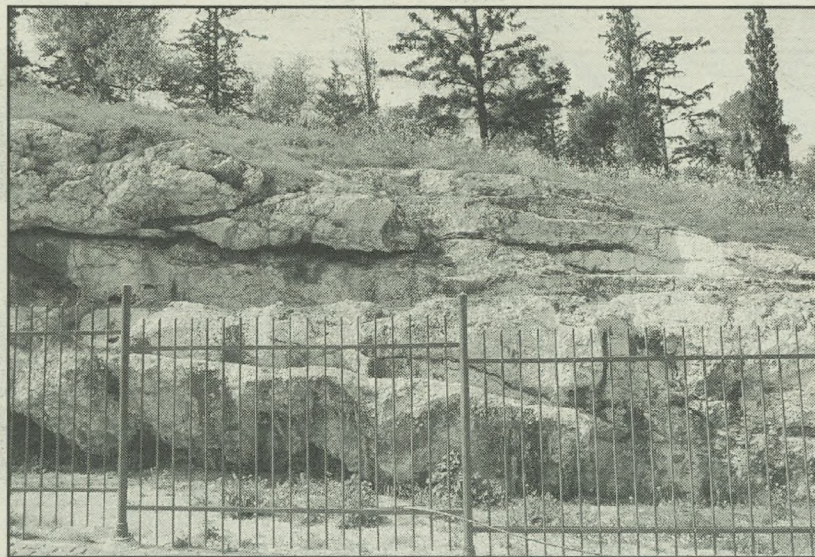
Κάγκελα στου Φιλοπάππου

Της Ν. ΚΟΝΤΡΑΟΥ-ΡΑΣΣΙΑ

Ο λόφος του Φιλοπάππου και της Πνύκας θα γίνει ένα αρχαιολογικό πάρκο ανοιχτό την ημέρα και κλειστό τη νύχτα. Μόνο, όμως, αν συμφιλιωθούν οι περίοικοι με την ανάγκη προστασίας των μνημείων που έχουν αποκαλυφθεί τελευταία στους λόφους Νυμφών, Μουσών και Πνύκας και αν συνειδητοποιήσουν πως δεν μπορούν να μένουν αφύλαχτες οι αρχαιότητες σε μια πόλη που δεν σέβεται τίποτα.

Την απλή αυτή σκέψη έκαναν πολλοί προχθές στο Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο ακούγοντας τις περιπέτειες αρχαιολόγων και αρχαιοφυλάκων της Α' Εφορείας Ακρόπολης στην προσπάθειά τους να στήσουν τα κάγκελα που γκρεμίζουν κάποιοι κάθε τόσο αντιτιθέμενοι στην έννοια του καγκελόφραχτου χώρου.

Είναι αλήθεια πως ο χώρος αυτός (συνολικής έκτασης 700 στρεμμ.) ήταν ανέκαθεν ένα άλσος ανοιχτό, ένας δημοφιλής περιπάτος για τους Αθηναίους. Ωστόσο, σήμερα τα πράγματα έχουν αλλάξει. Μετά τα έργα ενοποίησης των αρχαιολογικών χώρων της Αθήνας, που κόστισαν 4.860.103 ευρώ, οι λόφοι έχουν καθαριστεί από όγκους σκουπιδιών, από την άναρχη βλάστηση που κάλυπτε τα μνημεία, από τους καταπατιές που είχαν στήσει αυθαίρετες παράγκες και ταβέρνες. Φάνηκαν οι αρχαίοι δρόμοι. Οριοθετήθηκαν διαδρομές 3.500 μ. Εντοπίστηκαν οι θέσεις των σπιτιών και των μαγαζιών της πυκνοκατοικημένης αυτής γειτονιάς στην εποχή του Περικλή με τη θαυμάσια θέα προς την Ακρόπολη που συγκέντρωνε

τις κατοικίες προσωπικοτήτων, όπως του Θεμιστοκλή, του Μιλτιάδη και του γιου του, Κίμωνα. Αναδείχθηκαν τα περίφημα ιερά (του Πανός κάτω από την Πνύκα και των Νυμφών δίπλα στο Αστεροσκοπείο), τα τείχη της πόλης και το «Διατείχισμα».

«Πρόκειται για έναν μεγάλης σημασίας ιστορικό τόπο. Ο λόφος του Φιλοπάππου δεν είναι πια ο χώρος για τους χαρταετούς της Καθαράς Δευτέρας», τόνισε ο έφορος Ακρόπολης Αλέξ. Μάντης, υποστηρίζοντας το αίτημα της Εφορείας του και των υπεύθυνων αρχαιολόγων της περιοχής, Πέπης Λαζαρίδου και Ολγας Βογιαντζόγλου, να χαρακτηριστούν οι λόφοι «οργανωμένος αρχαιολογικός χώρος». Γιατί η έκταση αν και έχει κηρυχθεί τρεις φορές «αρχαιολογικός χώρος» (ΦΕΚ 1952, 1956, 1983), ποτέ δεν χαρακτηρίστηκε «οργα-

νωμένος». Η Αρχαιολογική Υπηρεσία θεωρεί πως έτσι αποκτά ένα νομικό όπλο έναντι της Συντονιστικής Επιτροπής Λαϊκής Συνέλευσης Κατοίκων που αμφισβητεί το δικαίωμά της να επiskeυάζει τα πεσμένα κάγκελα.

«Στις 11 Ιουλίου σαράντα κουκουλοφόροι έριξαν τα κάγκελα μέρα μεσημέρι με λαστούς και κόφτες», κατήγγειλαν οι αρχαιολόγοι. Κάτι που έχει επαναληφθεί σε διάφορα σημεία της περιφραγής, συνολικής έκτασης 4,5 χλμ. Μίλησαν για προπηλακισμούς αρχαιολόγων και για τραυματισμούς κάποιων από τους λιγιστούς αρχαιοφύλακες που εργάζονται εκεί (23 ημερήσιοι και 11 νυχτοφύλακες). «Χρειάστηκαν δύο διμοιρίες των ΜΑΤ για να μπορέσουν να στηθούν 40 μ. κάγκελα και οι ζημιές ως τώρα έχουν κοστίσει 124.000 ευρώ».

Όλα αυτά που ακούστηκαν στο ΚΑΣ

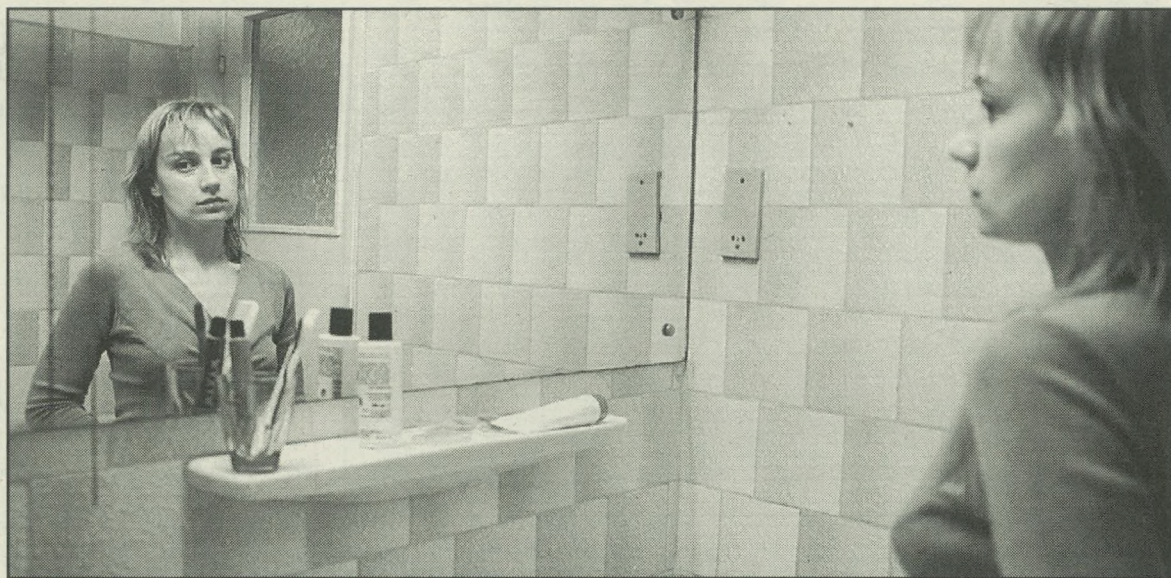
Ο λόφος του Φιλοπάππου και της Πνύκας θα είναι στο εξής «οργανωμένος αρχαιολογικός χώρος», με περίφραξη.

Οι περίοικοι διεκδικούν ελεύθερη πρόσβαση και κουκουλοφόροι τα κάνουν τακτικά γης Μαδιάμ

προκάλεσαν ποικίλα σχόλια. Οι πιο ρεαλιστές εκτιμούσαν ότι τίποτα δεν πρόκειται να σταματήσει τις αντιδράσεις της μικρής αυτής μειονότητας. Ένας είχε τη φαινή ιδέα να κληθούν στο ΥΠΠΟ εκπρόσωποι των κομμάτων, δεχόμενος ότι κάποιοι εξ αυτών «υποκινούν τα επεισόδια». Την πρόταση ευτυχώς δεν υιοθέτησε ο γ.γ. του ΥΠΠΟ Χρ. Ζαχόπουλος, αλλά «έλουσε» τους καγκελοδραύστες με μπόλικα κοσμικά επίθετα. Τους αποκάλεσε «λούμπεν στοιχεία» που δεν σέβονται τίποτα, «άτομα του Νεάντερταλ» που δεν ξέρουν τι θα πει πολιτισμός, «ψευτοεπαναστάτες» που φορούν κουκούλες και καταστρέφουν κάτι που έχει πληρωθεί από τον Έλληνα φορολογούμενο και έκλεισε λέγοντας πως η πολιτεία θα αποκαταστήσει τη νομιμότητα, κηρύσσοντας τον χώρο οργανωμένο αρχαιολογικό πάρκο με φυλασόμενες εισόδους, χωρίς εισιτήριο, ανοιχτό την ημέρα και κλειστό τη νύχτα (εκτός του Αγ. Δημητρίου του Λουμβαρδιάρη και του αναψυκτηρίου του Πικιώνη). Η πρόταση έγινε ομόφωνα δεκτή.

206 Πανόραμα Ευρωπαϊκού Κινηματογράφου της «Ε»

Η με τον Χρυσό Φοίνικα των Κανών

«4 μήνες, 3 εβδομάδες και 2 μέρες» του Κρίστιαν Μουτζίου με τη Λάουρα Βασιλείου

νιώθει να συνθλίβεται από το περιβάλλον και την καθημερινότητα. Καταφεύγει στην αγκαλιά ενός φαινομενικά ονειροπόλου άντρα, πιστεύοντας πως θα βγει από τη μοναξιά, τα αδιέξοδα, τις νευρώσεις της. Εκείνος όμως εκμεταλλεύεται την κρίση της (19.00).

□ «4 μήνες, 3 εβδομάδες και δύο μέρες» (Ρουμανία 2007) του Κρίστιαν Μουντζίου (Avant Premiere)

Ο ταλαντούχος κινηματογραφιστής Μουντζίου –ο πρώτος Ρουμάνος που κέρδισε Χρυσό Φοίνικα στις Κάνες– εξετάζει με ευαισθησία, ρεαλισμό αλλά και καυστική διάθεση ένα γυναικείο πρόβλημα: το θέμα της παράνομης έκτρωσης στη Ρουμανία λίγο πριν από την πτώση του Τσαουσέ-

Ταινία ορόσημο στην ιστορία του κινηματογράφου, που ανέδειξε τον 26χρονο τότε δημιουργό της σε ανανεωτή της κινηματογραφικής έκφρασης. Πρόκειται για αξεπέραστο κινηματογραφικό επίτευγμα όπου συνυπάρχουν οι ιδεολογικές και εκφραστικές καινοτομίες και τα εικαστικά ευρήματα... Μεγιστάνας του Τύπου πεθαίνει ολομόναχος στον επιβλητικό πύργο του ψιθυρίζοντας τη λέξη Rosebud. Δημοσιογράφος αναλαμβάνει να διερευνήσει τι κρύβεται πίσω από τη λέξη αλλά και πίσω από την αινιγματική και σκοτεινή προσωπικότητα του záploutou εκδότη. Για τη δημιουργία του πολυδιάστατου αυτού φιλμ συνέβαλαν σημαντικά δύο βασικοί συνε-

ργιστές φιλοδοξούν να φτιάξουν μια ταινία-ντοκουμέντο πάνω στη ζωή και τη δράση ενός κατ' εξακολούθηση δολοφόνου. Χωρίς σταματημό, ο φακός ακολουθεί τον εγκληματία και αποτυπώνει όλες τις εκφράσεις του τη στιγμή που διαπράττει φόνους, βιασμούς, εξαφανίσεις πτωμάτων... Οι δυο άντρες του συνεργείου μοιάζει να εδίζονται στα εγκλήματα και κάποιες φορές γίνονται και συμμετοχοί. Σκληρή, ιδιότυπη ταινία που σχολιάζει την εξοικείωσή μας με τη βία. Ο ταλαντούχος δημιουργός της Ρεμί Μπελβό, που υποδύεται εδώ τον ρεπόρτερ, αυτοκτόνησε το 2006 (20.15).

□ «Νάσβιλ, η πόλη των εκπλήξεων» (ΗΠΑ 1975) του Ρόμπερτ

δρώμενα, είναι σπαραχτικά αποκαλυπτικές. Μέσα σε δυόμισι ώρες η αεικίνητη κάμερα του Ολτριαν αιχμαλωτίζει ιστορίες διαφθοράς, σεξισμού και ακραίας βίας (22.30).

Μικρόκοσμος Filmcenter

□ «Ντανίλο Τρέλες» (Ελλάδα 1985) του Σταύρου Τορνέ. (Επίμαχος ελληνικός κινηματογράφος).

Κάπου ανάμεσα στην κωμωδία και το παραμύθι, τον μεσαίωνα και το σήμερα κινήθηκε ο «μοναχικός ποιητής» του ελληνικού κινηματογράφου Σταύρος Τορνές και μας παρέδωσε μια σειρά από ποιητικές εικόνες και κάποιες ιδιαίτερες σκηνές που βγάζουν γέλιο. Τα οκτώ ερωτήματα που έθεσε ο Τορνές –ανάμεσά τους και το ποιος είναι και πού βρίσκεται ο εξαφανισμένος Ντανίλο Τρέλες– δεν πρόκειται να απαντηθούν. Ολόκληρη η ταινία είναι μια σκηνοθεσία αποπλάνησης, που αφοπλίζει με την ελικρικία και τη μαγεία της (17.45).

□ «Ο άγνωστος στρατιώτης» (Γερμανία 2006) του Μάικλ Βερχόφεν (avant premiere).

Την «εθελοντική τύφλωση» των Γερμανών γύρω από ιστορικά θέματα που τους αφορούν άμεσα, καταγράφει-αποκαλύπτει η ταινία-ντοκιμαντέρ του Βερχόφεν. Μέσα από σειρά συνεντεύξεων –ακόμη και με ιστορικούς– φαίνεται ολοκάθαρα ότι οι Γερμανοί δεν πιστεύουν ότι οι πρόγονοί τους –στρατιώτες στη διάρκεια του Β' Παγκόσμιου Πολέμου– συνέβαλαν στο σχέδιο εθνοκάθαρσης του Χίτλερ και στην εξόντωση των Εβραίων (19.15).

ελευταίο
Χρυσό
Μουντζίου
2 μέρες»,
ραμα Ευ-
ου» της
από την
ονιστικής
χεται» α-
Ρουμανία
ηματοδο-
ν επισπ-
αρχη του
ράματος
«Ιντεάλ»
21.30) οι
ήλ θα έ-
την ευ-
α να α-
ύσουν

κόμη ση-
λλου αρ-
τον ιδιο-
ντι, τον
την προ-
ε τανίας
ντικές ό-
κνηθε-
Ολτριαν
αμαϊκές
νται στο
ράματος.
νίες:

(Ταλλία,
άρ (αφιέ-
ar).
ολεμική»
τον πιο
α του πο-

Εκδικούνται τον Πικιώνη

Κι άλλο βάλθηκαν να κακοποιήσουν το έργο του Δ. Πικιώνη (λες και τον εκδικούνται, γιατί η σύγκριση των δημιουργημάτων του με τις τωρινές κατασκευές είναι καταλυτική): Ετοιμάζουν, λέει, «πάρκινγκ» για τα τουριστικά πουλμαν οι ρέκτες αναμορφωτές της Αθήνας. Εκεί, στις υπώρειες της Ακρόπολης! Ουδείς τους, φαίνεται, έχει τη δυνατότητα για απλές λογικές σκέψεις, όπως λ.χ. γιατί τάχα τα πουλμαν θα πρέπει να φθάνουν, αλλά και να παρκάρουν στα ριζά του Ιερού Βράχου.

Κι ένα δεύτερο, για να πικράνω μια και καλή τον υπεύθυνο για την «ενοποίηση των αρχαιολογικών χώρων» Γ. Καλαντίδη, με τον οποίο οι φιλικές σχέσεις χρονολογούνται από εικοσαετίας: Το ξέρει ότι αυτή την άχαρη κατηφόρα (σαν τοιμεντολιθόστρωτη κοίτη ποταμού, χωρίς ένα παρτέρι, μερικά παγκάκια, θάμνους και δέντρα, κάτι επιτέλους να κουρνιάζει το βλέμμα) τον πεζόδρομο, λέω, της Αποστόλου Παύλου, τον οργάνουν τα μηχανοκίνητα δίτροχα, φόβος και τρόμος των περιπατητών, ενώ για τα όργανα της τάξης κι όταν είναι παρόντα, πέρα βρέχει;

Γ.Β.

Πέρα από τον κόσμο
της γκλαμουριάς
υπάρχουν κι αυτοί
που διεκδικούν
το αυτονόητο,
το μεροκάματο...

ΠΕΜΠΤΗ 12 ΙΟΥΝΙΟΥ 2003

σουν το σχολείο τα παιδιά, πώς θα σπουδάσουν;

Αλήθεια, υπάρχουν ακόμα μεταλλωρύχοι; Υπάρχουν ακόμα βαριές βιομηχανίες, εργάτες με βάρδιες «δύο - δέκα», απολυμένοι, άνεργοι; Ζουν ακόμα οι συνταξιούχοι ή έπεσαν στο βωμό της ουράς κάποιου συννοικιακού ΙΚΑ, περιμένοντας να εξεταστούν από κάποιο γιατρό ή «γιατρό», αν προτιμάς; Υπάρχουν ακόμα άνθρωποι στο παρά πέντε, ή τους πρόλαβε ο χάρος πριν καταφέρουν να συμπληρώσουν τα χαρτιά που τους ζητούν οι σαδιστές, προκειμένου να πάρουν τη σύνταξή τους;

Δεν είναι λοιπόν η Ελλάδα ένα απέραντο «Wall», μια ατέλειωτη τηλεοπτική σούπα, με εκπομπές για πλούσιους και μοδάτους; Υπάρχει κι άλλο χιούμορ εκτός απ' αυτό των τηλεοπτικών και των βολεμένων;

Έναν τρόπο τόσο διαφορετικό και ειλικρινή, που όμοιό του δεν έχω δει ποτέ στη ζωή μου.

Τελευταία ελπίδα. Θαρρείς πως στις μέρες μας είναι ευκολότερο να δούμε κανένα θαύμα απ' τον ουρανό, παρά απ' τα επιτελικά γραφεία των ειδικών και των συμβούλων της εξουσίας.

Και οι γυναίκες, αυτές τις γυναίκες του ύμνησε ο Δ. Σολωμός στους «Ελεύθερους πολιορκημένους» του, παρούσες. Εξω απ' τη στοά, με μάτια βουρ-

Κυριακή 2/2/2003

32 ■ Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

« Π Ρ Α Σ Ι Ν Η » Γ Ρ Α Μ Μ Η

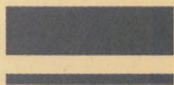
ΕΡΩΤΗΣΗ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΑΚΗ

Για την περίφραξη του Φιλοπάππου

Ερώτηση προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, υπέβαλε ο βουλευτής του Συνασπισμού, κ. Μιχάλης Παπαγιαννάκης σχετικά με την περίφραξη τεράστιας έκτασης στον Λόφο του Φιλοπάππου, στηρίζοντας την οργάνωση «Οικολογική Παρέμβαση», Φιλοπάππου- Κουκακίου. Όπως αναφέρει ο ευρωβουλευτής, το υπουργείο Πολιτισμού μέσω της Εταιρείας για την ενοποίηση των αρχαιολογικών χώρων της Αθήνας που χρηματοδοτείται από κοινοτικά κονδύλια αποφάσισε την περίφραξη μιας τεράστιας έκτασης πολλών στρεμμάτων που περιλαμβάνει και τον λόφο του Φιλοπάππου. Με αυτό τον τρόπο αυτό όμως αποκλείεται η ελεύθερη πρόσβαση στον λόφο των Αθηναίων και ιδιαίτερα των πολιτών από τις γύρω συνοικίες που συνηθίζουν να επισκέπτονται τον χώρο για περιπάτους και για άσκηση. Ο κ. Μιχάλης Παπαγιαννάκης ζητά από την Επιτροπή να τον πληροφορήσει εάν εκτιμά ότι η εφαρμογή του συγκεκριμένου προγράμματος που χρηματοδοτεί, συμβάλλει και ενισχύει τη «βιώσιμη» ανάπτυξη της περιοχής.

8-002/2/2 11/11/2011

ΔΙΩΤΙΚΟΙ Ν ΕΛΛΑΔΑ ΗΜΕΡΙΝΗ

μορφο φυσικό τοπίο,
λογικές θέσεις και τις εντυπωσιακές

ημερία, το φυσικό περιβάλλον,
ς και τον πολιτισμό της περιοχής.

22-01-2012 αυτού του οδοντού

Ε/3-10-03

ΕΜΑΘΑ

Εκεί στου Φιλοπάππου...

Αγρίεψαν οι περίοικοι του Λόφου Φιλοπάππου και γκρεμίζουν τα βράδια τα κάγκελα που μπαίνουν το πρωί για την προστασία του αρχαιολογικού άλσους. Θεωρούν ύποπτη την κίνηση της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας να περιφράξει το χώρο. Πιστεύουν πως είναι η αρχή για να μπει εισιτήριο, και μάλιστα 12 ευρώ, όπως λένε.

Βλέποντας οι αρχαιολόγοι της Α' ΕΠΚΑ τη σφοδρή αντίδρασή τους, θέλησαν να επισημάνουν πως οι μελέτες ανάδειξης των λόφων που υλοποιούνται τώρα στο πλαίσιο των έργων της ενοποίησης δεν προέβλεπαν επιβολή εισιτηρίου στους χώρους αυτούς, ούτε νέες χρήσεις, όπως φοβούνται οι κάτοικοι. Κανείς όμως δεν επείσθη. Γι' αυτό εκδόθηκε επίσημη απάντηση από τη Διεύθυνση Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων του ΥΠΠΟ, την πλέον αρμόδια να ξεκαθαρίσει τις προθέσεις της. Διαβάζουμε λοιπόν στο έγγραφο της ΔΙΠΚΑ

πως «δεν υφίσταται ουδεμία πρόταση επιβολής εισιτηρίου στις εισόδους του αρχαιολογικού χώρου των λόφων Φιλοπάππου, Πνύκας και Νυμφών». Αυτοί παραμένουν ελεύθεροι και διαθέσιμοι για το κοινό σε όλη τη διάρκεια της ημέρας, ενώ για λόγους ασφαλείας θα είναι κλειστοί κατά τη διάρκεια της νύχτας. Θα ισχύσει δηλαδή και γι' αυτούς τους αρχαιολογικούς χώρους παρόμοιο καθεστώς με αυτό του Εθνικού Κήπου. Όσο για «το ενιαίο εισιτήριο των 12 ευρώ που ισχύει για όλους τους αρχαιολογικούς χώρους και όλα τα αρχαιολογικά μουσεία της Αθήνας, δεν αφορά ουδόλως τους πρόσφατα διαμορφωθέντες και αναδειχθέντες, στην Ενοποίηση Αρχαιολογικών Χώρων της Αθήνας, λόφους Φιλοπάππου, Πνύκας και Νυμφών».

Συνεπώς, προς τι όλη αυτή η αναταραχή, αφού κανείς δεν θα στερηθεί –τουλάχιστον την ημέρα– την ελεύθερη πρόσβαση στο χώρο;

Αργά το βράδυ, ούτως ή άλλως ποιος ρισκάρει μια περιπλάνηση; Κι επειδή πολλοί πηγαίνουν για βόλτα τα σκυλιά τους εκεί, δεν πρέπει να λησμονούν πως και τα παιδιά έχουν δικαίωμα να τρέξουν σε έναν καθαρό χώρο και πως οι αρχαιότητες πρέπει να προστατευτούν από εκείνους που συνηθίζουν να τα «στολίζουν» με μηνύματα αγάπης και γκράφιτι.

Ν. ΚΟΝΤΡΑΡΟΥ-ΡΑΣΣΙΑ

Σάββατο **4 Οκτωβρίου**
μνημειώδες έργο
από την

Κ ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ

Αισιοδοξία αλλά και επιφυλάξεις

Τέσσερις ξένοι ειδικοί ρεπόρτερ Ολυμπιακών Αγώνων μιλούν για την προετοιμασία εν όψει του 2004 και τη Γιάννα Αγγελοπούλου

Ο έλεγχος της συντονιστικής επιτροπής της ΔΟΕ έδωσε την ευκαιρία σε αρκετούς ξένους δημοσιογράφους να έρθουν στη χώρα μας και να διαπιστώσουν ιδίοις όμμασι την εξέλιξη της ολυμπιακής προετοιμασίας. Το ενδιαφέρον τους εστιάστηκε στις εγκαταστάσεις αλλά και στην ασφάλεια, καθώς, όπως τονίζουν, η Ελλάδα είναι μία χώρα που η γεωγραφική της θέση θεωρείται

επίφοβη, αφού συνορεύει με εστίες πολέμου, όπως η Μέση Ανατολή. Την ευθύνη, όμως, του συγκεκριμένου τομέα έχει αναλάβει, ως γνωστόν, ο Πίτερ Ράιαν, ο οποίος στο Σίδνεϊ, κατά γενική ομολογία, έκανε πολύ καλή δουλειά. Το όνομά του έχει ταξιδέψει σε όλο τον κόσμο και θεωρείται εγγύηση για τη διεξαγωγή αγώνων, χωρίς παρατράγουδα.

Θολό, ωστόσο, παραμένει το τοπίο, όσον αφορά στην υλοποίηση κάποιων έργων και την έγκαιρη παράδοσή τους. Ο ξένος Τύπος δύο χρόνια πριν από την τελετή έναρξης εξακολουθεί να εκφράζει ανησυχίες για την τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων. Ο κίνδυνος για τη μη υλοποίηση έργων όπως η αισθητική αναβάθμιση του ΟΑΚΑ αλλά και η κατασκευή ορισμέ-

νων οδικών προσβάσεων είναι ακόμα ορατός.

Η εικόνα της ολυμπιακής προετοιμασίας έχει αλλάξει τους τελευταίους έξι μήνες, αλλά, όπως λένε οι ξένοι δημοσιογράφοι, τα ζητήματα στα οποία πρέπει να δοθούν απαντήσεις είναι αρκετά. Θέματα όπως η φιλοξενία των επισκεπτών, το γήπεδο όπου θα διεξαχθεί το ολυμπιακό τουρνουά ποδοσφαίρου, η μετακίνηση των

θεατών, δεν έχουν βρει ακόμη τη λύση τους.

Αν και η πρόεδρος της «Αθήνα 2004» Γιάννα Αγγελοπούλου τους διαβεβαιώνει ότι οι αγώνες θα είναι επιτυχείς, οι εκπρόσωποι των ξένων μέσων μαζικής ενημέρωσης είναι επιφυλακτικοί. Αντιθέτως, οι απόψεις τους για τη «σιδηρά κυρία» είναι ιδιαιτέρως κολακευτικές.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΜΠΑΡΔΑΚΟΥ

Εκπληκτική πορεία των έργων σας

— Για την ολυμπιακή προετοιμασία:

— Πολλά έργα βρίσκονται σε εξέλιξη. Υπήρχε τα προηγούμενα χρόνια μεγάλος προβληματισμός εάν μπορούσαν να τελειώσουν στην ώρα τους και ακόμα αναρωτιόμαστε αν θα πραγματοποιηθούν όλα μέχρι την έναρξη. Μένω πραγματικά κατάπληκτη από το πόσα έργα βρίσκονται σε εξέλιξη.

— Αισθάνεστε ασφαλή;

— Γενικότερα αισθάνομαι άνετα. Δεν θα πήγαίνα εύκολα για τζόκινγκ μόνη μου τη νύχτα. Ήταν όμως αρκετά ενθαρρυντικό η σύλληψη των μελών της 17 Νοέμβρη.

— Η Γιάννα Αγγελοπούλου;

— Φαίνεται ότι είναι ενδιαφέρου-

σα προσωπικότητα. Είναι πολύ δυνατή γυναίκα και φαίνεται ότι μπορεί να υλοποιήσει με ό,τι καταπάναται. Είναι πολύ σημαντικό λοιπόν που είναι επικεφαλής της οργανωτικής επιτροπής.

— Η προτεραιότητα των Αγώνων;

— Ανεπιφύλακτα η ασφάλεια και εννοώ ότι πρέπει να δοθεί έμφαση στο ποιος μπαίνει και ποιος βγαίνει. Ελπίζω να υπάρχει δύναμη ασφάλειας όπως με διαβεβαίωσε ο Πίτερ Ράιαν.

Την πρόοδο των Ολυμπιακών έργων την είδαν θετικά οι ξένοι επισκέπτες, που είχαν πολλά καλά λόγια να πουν για τη Γιάννα Αγγελοπούλου. Σε θέματα όμως που αφορούν στην ασφάλεια και στις μεταφορές, χρειαζόμαστε ακόμη δουλειά.

Η Ελλάς κινδυνεύει από το εξωτερικό

— Για προετοιμασία:

— Είμαι συγκρατημένα αισιόδοξη για την επιτυχία των Αγώνων και πιστεύω ότι σχεδόν όλα τα έργα θα έχουν ολοκληρωθεί μέχρι την έναρξή τους. Με προβληματίζει όμως ακόμη το λειτουργικό τμήμα της όλης επιχείρησης. Δηλαδή οι κτιριακές εγκαταστάσεις όσον αφορά τη διαμονή, καθώς υπάρχει λίγος χρόνος. Με ενδιαφέρει επίσης και ο απολογισμός.

— Ασφάλεια:

— Είναι γεγονός ότι το θέμα στην Ελλάδα όσον αφορά στα μέτρα ασφαλείας είναι η γεωγραφική της θέση, η οποία είναι επίφοβη. Δεν υπάρχει φόβος στο εσωτερικό της χώρας, αλλά στο εξωτερικό. Εχω εμπιστοσύνη, στον επικεφαλής ασφαλείας τον κ. Ράιαν.

— Για Αγγελοπούλου:

— Είναι πολύ υπερήφανη γυναίκα. Η υπερηφάνεια άλλωστε είναι χαρακτηριστικό των Ελλήνων. Θα ήθελα, όμως, να τη ρωτούσα ποιες είναι οι ουσιαστικές δυσκολίες. Μας διαβεβαιώνει ότι οι Αγώνες θα είναι επιτυχείς. Θα ήθελα, όμως, περισσότερες λεπτομέρειες.

Γουάκακο Γιού-κι από τη Γιομ-ούρι Συμπούν.

Προτεραιότητα στις μεταφορές

— Προετοιμασία:

— Δεν έχω δει πολλά για να κρίνω σωστά. Η αισθησή μου είναι, πάντως, ότι έχει γίνει ένα εξαιρετικά μεγάλο μέρος έργων, ωστόσο υπάρχουν αρκετά που πρέπει ακόμα να γίνουν και ιδιαίτερα στο Ολυμπιακό Στάδιο. Το μεγαλύτερο πρόβλημα, ωστόσο, είναι η μετακίνηση.

— Ασφάλεια:

— Η Ελλάδα είναι μια χώρα που η γεωγραφική θέση δεν την ευνοεί κα-

ζουν άνθρωποι διαφορετικών εθνοτήτων δεν είναι εύκολο να εισέλθει στη χώρα κάποιος χωρίς άδεια.

— Αγγελοπούλου:

— Θεωρείται από τους Βρετανούς φοβερή προσωπικότητα. Διαθέτει αυτό που λέμε χάρισμα.

— Προτεραιότητα:

— Η προτεραιότητα για μένα είναι η μετακίνηση και τα μέσα μαζικής μεταφοράς.

— Αισιόδοχος για την επιτυχία:

Τζον Γκουντμπόντι από τους Τάιμς του Λονδίνου.

Παράδειγμα η κ. Αγγελοπούλου

— Για προετοιμασία:

— Είναι η πρώτη μου επίσκεψη στην Ελλάδα και είμαι ενθουσιασμένος από την εξέλιξη των έργων στη Νίκαια και το Φάληρο. Απ' όσο γνωρίζω η ίδια επιτυχημένη δουλειά γίνεται και στο ΟΑΚΑ και το Ελληνικό. Το πιο μεγάλο πρόβλημα είναι σε ποιο στάδιο θα διεξαχθούν οι τελικοί ποδοσφαίρου. Δεν έχει αποφασιστεί ακόμα και είναι σημαντικό να το γνωρίζουμε. Υπάρχουν πολλές ρήμες που ακού-

Ακρόπολη, στο Μοναστηράκι, το βράδυ στην Πλάκα και σε άλλες περιοχές. Βλέπω τους ανθρώπους να μη φοβούνται και να διασκεδάζουν μέχρι αργά.

— Αγγελοπούλου:

— Στην κυρία Αγγελοπούλου θα ήθελα πολύ να της θέσω το ερώτημα, πώς μπορεί να διευθυνη τόσους πολλούς άνδρες. Νομίζω ότι σε καμιά άλλη διοργάνωση δεν υπήρχε γυναίκα επικεφαλής που να συντονίζει τόσα πολλά τμήματα. Είναι ι-

Μιχαήλ Σμιρνόφ από το πρακτορείο Νοβότι.

ΠΡΑΣΙΝΗ ΓΡΑΜΜΗ

ΜΟΥΣΕΙΟ ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Εκδηλώσεις για παιδιά

Τα μανιτάρια, τους «ανακυκλωτές της ζωής» μπορούν να γνωρίσουν τα παιδιά σήμερα στο χώρο του Μουσείου Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας, Λεβίδου 13 στην Κηφισιά. Τα παιδιά θα γνωρίσουν τα μανιτάρια σε μια περιήγηση με slides: ποια είναι τα δηλητηριώδη, ποια μπορούμε να φάμε, που η σπουδαία χρησιμότητά τους για τη Φύση. Στο τέλος, μικροί και μεγάλοι θα δοκιμάσουν... λικουδιές από μανιτάρια. Στις 15 Δεκεμβρίου, τα παιδιά μπορούν να μάθουν για τα ζώα και τα φυτά στα χριστουγεννιάτικα έθιμα της Ελλάδας και να φτιάξουν μόνο τους χριστουγεννιάτικα στολίδια από φυσικά υλικά. Πληροφορίες για δηλώσεις συμμετοχής: 210-8083289, 210-8015870

ΑΠΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΕΝΟ ΟΥΡΑΝΙΟ

Στοιχειώνει ακόμα τα Βαλκάνια

Υψηλή ραδιενέργεια εντόπισε σε τρία σημεία στη Βοσνία, ερευνητική ομάδα των Ηνωμένων Εθνών, γεγονός που συνδέεται από τους επιστήμονες με τη χρήση πυρομαχικών απεμπλουτισμένου ουρανίου, κατά τη διάρκεια των αεροπορικών βομβαρδισμών του ΝΑΤΟ το 1995. Τα δύο από τα σημεία βρίσκονται σε προάστια του Σαράγεβο, ενώ το άλλο στη σερβοβοσνιακή περιοχή. Το συμπέρασμα δεν είναι καθόλου αυθαίρετο, αφού οι ερευνητές της UNEP κατέληξαν σε αυτό μετά από παρακολούθηση 14 σημείων με υπερευσταθισμένα όργανα για ένα μήνα. Οι 17 επιστήμονες της διεθνούς ομάδας σημειώνουν ότι υπάρχει σοβαρός κίνδυνος για επιμόλυνση των υπογείων υδάτων, ανεβάζοντας την περιεκτικότητα του πόσιμου νερού σε ουράνιο μέχρι και 100 φορές. Χαρακτηριστικό της ανησυχίας είναι ότι δύο άλλες ομάδες, του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας η μία και η άλλη του αμερικανικού Στρατού, συλλέγουν στοιχεία στην περιοχή.

ΠΥΡΗΝΙΚΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ

Αντιδράσεις στη Γερμανία

Μεγάλες αντιδράσεις εξακολουθούν να συναντούν τα φορτία πυρηνικών αποβλήτων στη Γερμανία. Πάνω από 1.000 αντιπυρηνικοί διαδηλωτές συγκεντρώθηκαν στην πόλη Ντάνεμπεργκ, για να «υποδεχθούν» δώδεκα κοντέινερ ατομικών αποβλήτων, προερχόμενα από τη Χάγη της Γαλλίας. Δεν έλειψαν ακόμα και οι συγκρούσεις με την αστυνομία. Η πυρηνική ενέργεια είναι εξαιρετικά ανεπιθύμητη στη Γερμανία. Είναι χαρακτηριστικό ότι πριν από ένα χρόνο χρειάστηκαν 17.500 αστυνομικοί για να περιφρουρήσουν τα φορτία των πυρηνικών αποβλήτων. Τα απόβλητα των 19 γερμανικών ατομικών εργοστασίων μεταφέρονται για επεξεργασία στη Βρετανία και στη Γαλλία, αλλά -βάσει συμβολαίων- επιστρέφονται πίσω. Αν και η Γερμανία έχει ήδη αποφασίσει ότι θα κλείσει τα πυρηνικά εργοστάσια σε περίπου 20 χρόνια, οι αντιπυρηνικοί ακτιβιστές πιστεύουν ότι συνεχίζοντας τις διαμαρτυρίες τους περιφρουρούν την υπόσχεση.

Ο Φιλοπάππου φυλακίζεται

Η ανάπλαση του λόφου, που χρόνια ήταν αφημένος στην τύχη του, ξεκίνησε με σιδερένια κάγκελα

Οταν ο λόφος του Φιλοπάππου, ένας από τους τελευταίους πνεύμονες πρασίνου στην Αθήνα, έχει αφεθεί στη μοίρα του επί πολλά χρόνια, όταν τα δέντρα του αρρωσταίνουν χωρίς κανείς να φροντίζει να αντιμετωπίσει το πρόβλημα, το να ξεκινούν οι προσπάθειες για την ανάδειξη της περιοχής με τη σιδερόφρακτη περίφραξη της σημαίνει ότι ίσως κάτι γίνεται ανάποδα. Πόσο μάλλον που για να στηθούν τα κάγκελα, πολλές φορές χρειάζεται να κοπούν δέντρα. Τα έργα ανάπλασης, το κόστος των οποίων υπολογίζεται στα 3.400.000 ευρώ (1.158.550.000 δρχ.), περιλαμβάνουν περίφραξη, ηλεκτρομηχανολογικό δίκτυο και υπαίθρια έκθεση γλυπτικής, αλλά δεν αναφέρουν τίποτα για τη φροντίδα του φυσικού τοπίου.

Όταν στις 17 Ιουλίου 1998, στο πλαίσιο της ενοποίησης των αρχαιολογικών χώρων της Αθήνας, εγκρινόταν με υπουργική απόφαση η προμελέτη εκτέλεσης εργασιών για την περίφραξη του λόφου του Φιλοπάππου, προβάλλοντας ως κεντρικό στόχο τη συνολική ανάδειξη της περιοχής και την προστασία του αστικού και αρχαιολογικού χώρου που αυτός περιλαμβάνει, δεν ήταν λίγες οι επιφυλάξεις που διατυπώθηκαν τόσο από μεμονωμένους φορείς όσο και από μόνιμους κατοίκους των γύρω περιοχών για τη σκοπιμότητα του εν λόγω εγχειρήματος. Βασικό επιχείρημα, η παρεμπόδιση της ελεύθερης πρόσβασης στο λόφο ως χώρο πρασίνου, σε συνδυασμό με την ενδεχόμενη παρακώλυση της τουριστικής αξιοποίησης του χώρου σε ιδιώτες, εν όψει των Ολυμπιακών Αγώνων.

Παρά τις αντιδράσεις, τα έργα ανάπλασης ξεκίνησαν τελικά τον περασμένο Ιούνιο, ενώ η ολοκλήρωσή τους, που προβλέπεται, εκτός από την περίφραξη με κάγκελα, εγκατάσταση ηλεκτρομηχανολογικών δικτύων και διαμόρφωση χώρου υπαίθριας έκθεσης γλυπτικής

Τα σιδερένια κάγκελα έχουν αρχίσει να κλείνουν τον λόφο. Για να έχουν... σταθερές βάσεις «θυσιάζονται» δέντρα.

στο παλιό λατομείο, αναμένεται γύρω στις αρχές του 2003. Σύμφωνα με την Ενοποίηση Αρχαιολογικών Χώρων Α.Ε. που υλοποιεί τη συγκεκριμένη απόφαση του υπουργείου Πολιτισμού, η περίφραξη επιβάλλεται, δεδομένου του ότι ο λόφος έχει κηρυχθεί αρχαιολογικός χώρος και συνεπώς χρήζει εντατικότερης, από την ήδη υπάρχουσα, προστασίας.

Μέχρι στιγμής όλα καλά, φαινομενικά τουλάχιστον. Γιατί κάπου εδώ ξεκινούν και τα προβλήματα, που δίνεται η εντύπωση ότι δεν λήφθηκαν σοβαρά υπόψη όταν επικυρώνονταν οι αποφάσεις και υπογράφονταν οι συμβάσεις. Προβλήματα που επιδεινώνονται λόγω του συγκεκριμένου ιδιοκτησιακού καθεστώτος του Φιλοπάππου, που τον θέλει να μοιράζεται μεταξύ του υπουργείου Πολιτισμού και του Δήμου Αθηναίων, οδηγώντας σε μερικό και κατ' επιλογήν πότισμα της

πλούσιας χλωρίδας του λόφου. Προβλήματα που δεν φαίνεται να αντιμετωπίζονται και πολύ υπεύθυνα, όταν προκειμένου να «αναδειχθούν τα μνημεία» και να πλα-

Προκειμένου να «αναδειχθούν τα μνημεία» κόβονται αλόγιστα δέντρα υγιή, απλώς και μόνον επειδή «εμποδίζουν» την πορεία των έργων.

Διαμαρτυρίες των κατοίκων

Στις 3 Νοεμβρίου πραγματοποιήθηκε η πρώτη σειρά κινητοποιήσεων διαμαρτυρίας των κατοίκων των γύρω περιοχών που κατέληξε σε γκρέμισμα κάγκελων περίφραξης του λόφου, ενώ ήδη από την

περασμένη Κυριακή συζητείται σοβαρά το ενδεχόμενο αίτησης ασφαλιστικών μέτρων κατά των αρμοδίων. Κοινή ανησυχία όλων, η πιθανή ανέγερση αναψυκτηρίου στο παλιό λατομείο και το εισιτήριο εισόδου στον μέχρι χθες ελεύθερο χώρο, το οποίο ίσως επιβληθεί με την παράδοση του έργου. Διά στόματος του υπεύθυνου επικοινωνίας κ. Γιαννόπουλου, η Ενοποίηση Αρχαιολογικών Χώρων Α.Ε. αποκλείει οποιαδήποτε ανάλογη εξέλιξη. Από τη στιγμή όμως που ο λόφος του Φιλοπάππου περιφράσσεται με κάγκελα έχοντας προηγουμένως, όπως ο ίδιος επιβεβαίωσε, κηρυχθεί αρχαιολογικός χώρος, η έκδοση εισιτηρίου για την είσοδο σε αυτόν είναι σχεδόν επιβεβλημένη. Και συνεπώς, λέμε εμείς, δεν μπορεί να αποκλειστεί στο μέλλον. Αλλά η ουσία είναι αλλού. Στην αντίστροφη πορεία που ακολουθεί η επιχείρηση ανάπλασης,

σύμφωνη με μια λογική που προτάσσει τα σιδερένια κιγκλιδώματα και τη βεβαιωμένη κοπή των δέντρων έναντι της ουσιαστικής φροντίδας του χώρου, πρακτικά διαιωνίζοντας τη φυσική και αρχιτεκτονική του εγκατάλειψη. Ασφαλώς δεν χωράει αμφιβολία ότι, τουλάχιστον τις βραδινές ώρες, ο λόφος του Φιλοπάππου πρέπει να φυλάσσεται. Ότι τα αρχαία μνημεία που βρίσκονται διάσπαρτα εκεί πρέπει να προστατευθούν και να περιφρουρηθούν με κάθε τρόπο. Αλλά όλα αυτά μπορούν να γίνουν χωρίς να τεθεί ο λόφος υπό περιορισμό. Χωρίς η πρακτική της μπουλντόζας να παρεμποδίζει την πραγματική του αξιοποίηση με πρακτικές που δεν συνάδουν με την ιστορία του, οδηγώντας για παράδειγμα στην απομάκρυνση του ιστορικού Θεάτρου της Δόρας Στράτου, σημείο κατατεθέν του Φιλοπάππου, από το χώρο που το φιλοξενούσε μέχρι σήμερα.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΜΑΝΔΡΑΚΟΥ

Σε ποιον ανήκει ο λόφος του Φιλοπάππου;

«**Ε**σχάστε τις βόλτες στον Φιλοπάππου. Προσεχώς εισιτήριο 12 ευρώ!» Το δυσώιδνο αυτό σύνθημα εμφανίζεται απειλητικά ως τίτλος στο ενημερωτικό φυλλάδιο «Τι συμβαίνει στον Φιλοπάππου», το οποίο παράγει και διακινεί η Συντονιστική Επιτροπή της Λαϊκής Συνέλευσης Καοίκων για το Λόφο του Φιλοπάππου. «Ο μεγαλύτερος ελεύθερος χώρος της Αθήνας (700 στρεμμάτων) αλλάζει χρήση», αναφέρει η ανακοίνωση χαρακτηριστικά, «**περιφράσσεται με κάγκελα, με εισόδους όπου θα απαιτείται εισιτήριο, σαν αρχαιολογικός χώρος.**»

Ταυτόχρονα σε αυτή την πράσινη όαση, που δεν υπήρχε ίχνος τσιμέντου παρά μόνο πράσινο, μνημεία, λιθόστρωτα και πέτρινα του Πικιώνη, εισβάλλουν οι εργολάβοι και οι μπουλντόζες, κόβουν δέντρα, «φυτεύουν» κάγκελα, ανοίγουν δρόμους, τσιμεντώνουν δρόμους για αυτοκίνητα, καταστρέφουν πλακόστρωτα, ανεγείρουν οικοδομές για πωλητήρια ολυμπιακών ειδών, με χιλιάδες τόνους μπετόν οικοδομούν εκθέσεις γλυπτικής, θέατρο τύπου Λυκαβηττού και αναψυκτήρια».

Σάββατο 27 Σεπτεμβρίου. Συμβολή Διονυσίου Αρεοπαγίτου με το λιθόστρωτο του Λουμπαρδιάρη, 7 μ.μ. Μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής μοιράζουν το φυλλάδιο, άλλα μιλούν στο megάφωνο κι άλλα μεμονωμένα στον κόσμο. Είναι η προτελευταία

ιαία ημέρα της έκθεσης βιβλίου, αλλά η πλειονότητα των περαστικών δεν δείχνει να ενδιαφέρεται. Παρ' όλα αυτά, μερικοί σταματούν κι ακούν, μαθαίνουν. Δυο - τρεις μέφονται τους κατοίκους της Πρωτοβουλίας και φεύγουν. Σκοτάδι. Απέναντι, στο εκκλησάκι, γίνεται γάμος. Τα αυτοκίνητα έχουν ανεβεί ως πάνω στο λόφο, η αστυνομία φροντίζει την ομαλή διέλευση και στάθμευσή τους.

Ανθρωποι κάθε ηλικίας κάνουν τον περιπάτο τους στον πεζόδρομο της Διονυσίου Αρεοπαγίτου, επισκέπτονται την έκθεση βιβλίου, συνομιλούν, αστεϊεύονται, απολαμβάνουν την κα-

λοκαιρινή βραδιά. Μόνη παραφωνία οι αγανακτισμένοι πολίτες, που φωνάζουν για το δίκαιο αίτημά τους, «για να μην παραδόσουμε μια πόλη φυλακής στις επόμενες γενιές», αλλά εναρμονίζονται κι αυτοί μέσα στο γενικότερο κλίμα πανηγυριού. Στις 3 Νοεμβρίου του 2002, ήταν οι ίδιοι, αν και περισσότεροι τότε, που γκρέμισαν τα κάγκελα στο λόφο. Οι ίδιοι που διοργάνωνουν, ανά τακτά χρονικά διαστήματα, τις λαϊκές συνελεύσεις.

Όλα βρίσκονται υπό έλεγχο, όταν η κραυγή μιας γυναίκας κάνει την οργή όσων βρίσκονται στο χώρο να ξεχειλίσει. Ένα μηχανάκι, τρέχοντας

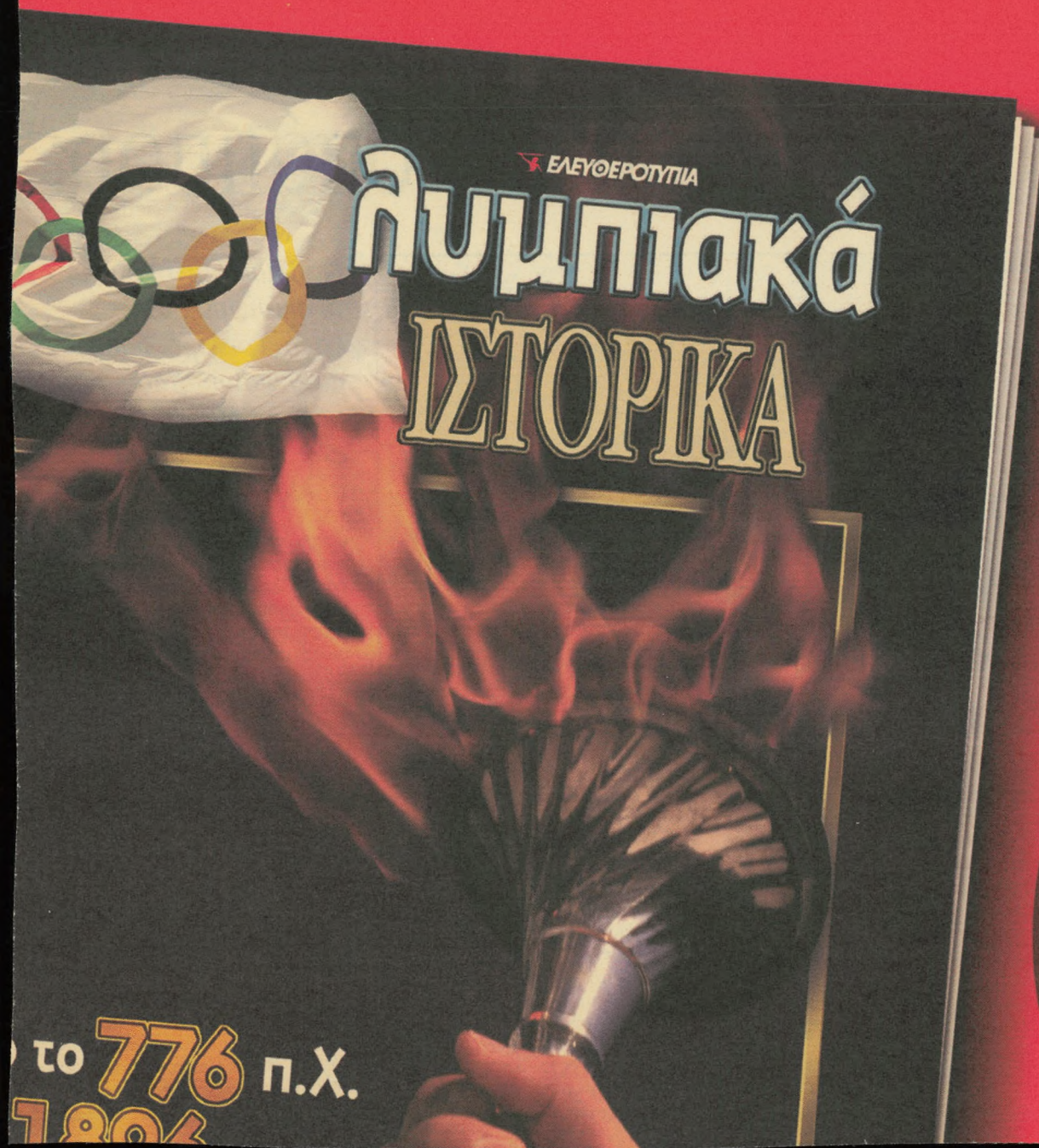
πάνω στον πεζόδρομο, παρασύρει τη μικρή της κόρη, χωρίς ευτυχώς να την τραυματίσει. Το σοκ είναι μεγάλο. Οι διαμαρτυρόμενοι φωνάζουν από το megάφωνο «Ιδού γιατί αντιδράμε», κάποιιοι τα βάζουν με την απούσα Τροχαία, επικρατεί για λίγο πανικός, ώσπου καταφτάνει η Αστυνομία και συλλαμβάνει το νεαρό οδηγό, ο οποίος -κρίνοντας από την αποσκευή του- εικάζεται ότι είναι μουσικός που τρέχει να προλάβει την παράσταση του Ηρωδείου. Η ενημέρωση συνεχίζεται.

Οι κάτοικοι θέλουν ο λόφος να μείνει ανοιχτός στους πάντες, να μην ιδιωτικοποιηθεί, ούτε έμμεσα ούτε

Κάποιοι αρνούνται για το δικαίωμα στην ελεύθερη πρόσβαση στον Φιλοπάππου, κάποιοι σιωπούν ένοχα, ενώ οι περισσότεροι αδιαφορούν

άμεσα, να απαγορευθεί η είσοδος στα αυτοκίνητα, να σταματήσουν οι επεμβάσεις. Λένε ότι δεν ανήκουν σε κανένα κόμμα, οδηγός τους είναι μόνο η κοινωνική ευαισθησία τους. Υπερασπίζονται την άμεση δημοκρατία, σ' έναν χώρο που άνθησε μερικές χιλιάδες χρόνια πριν, και με τα λιγοστά μέσα τους προσπαθούν. Αν ο, ήδη χαρακτηρισμένος ως αρχαιολογικός χώρος, λόφος του Φιλοπάππου περιφραχτεί, το εισιτήριο των 12 ευρώ μπορεί σύντομα να γίνει πραγματικότητα. Και τότε δεν θα ενοχλούνται μόνο οι περιοικοί, αλλά καθένας που θα θέλει να περιπλανηθεί άσκοπα στα λιθόστρωτα και τα χώματα του Φιλοπάππου. Πριν είναι αργά, πριν δηλαδή εμπορευματοποιηθεί και το τελευταίο μνημείο της Αθήνας, κάποιοι (ρομαντικοί; ονειροπόλοι; ματαιοπονούντες ακτιβιστές;) επαγρυπνούν κι αντιστέκονται στα σχέδια λίγων. Το ίδιο που κάνουν με τον τρόπο τους, στην αντίπερα όχθη, και οι επιχειρήσεις.

ΜΑΝΩΛΗΣ ΑΝΔΡΙΩΤΑΚΗΣ

ΕΝΤΕΛΩΣ ΔΩΡΕΑΝ

ΚΑΘΕ ΜΕΡΑ
ΕΝΑ ΤΕΥΧΟΣ

Η ΠΑΡΑΛΛΗΛΗ
& ΙΣΤΟΡΙΑ
ΚΑΘΕ ΕΠΟΧΗΣ

Διατρέχοντας τις αρχαίες Ολυμπιάδες μέχρι την κατάργησή τους ο αναγνώστης θα διαβάσει και την ιστορία της εποχής. Από το 1896, χρονολογία της αναβίωσης, με μια ειδική στήλη σε κάθε σελίδα των «ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ» θα υπάρχει το πριν και το μετά, δηλαδή όλη η παράλληλη ιστορία της κάθε εποχής μέχρι τις μέρες μας.

Περίπατος στο παρελθόν

Οι αρχαιολογικοί χώροι της Αθήνας αναδεικνύονται επιτρέποντας την άνετη επίσκεψή μας

ΠΟΛΗ Η εμπλοκή της Ενοποίησης Αρχαιολογικών Χώρων (ΕΑΧΑ) σε έργα που δεν έχουν άμεση σχέση με τους αρχαιολογικούς χώρους (αναπλάσεις κεντρικών πλατειών, πεζοδρομώσεις, κ.ά.) μας έκανε να ξεχάσουμε το βασικό, ή αν προτιμάτε, το αρχικό αντικείμενο της εταιρείας: κι αυτό ήταν η συνολική ανάδειξη έξι βασικών αρχαιολογικών χώρων της πρωτεύουσας και η ενοποίησή τους. Το τελευταίο αποδείχθηκε ανέφικτο, καθώς δεν προχώρησαν ποτέ διάφορες μαξιμαλιστικές ιδέες περί υπογειοποίησης κεντρικών οδών (αξόνων (λεωφόρος Αμαλίας, μπροστά από τους Στύλους του Ολυμπίου Διός, οδός Αρσέντιου, κ.ά.).

Νέα εμφάνιση

Αντίθετα, το πρώτο σκέλος της αρχικής φιλοδοξίας δεν συνάντησε προβλήματα. Οι αρχαιολογικοί χώροι του Κεραμεικού, της Αρχαίας Αγοράς, της Ρωμαϊκής Αγοράς και της Βιβλιοθήκης Αδριανού, της Βόρειας και Νότιας Κλιτύς της Ακρόπολεως, του Φιλοπάππου και του Ολυμπίου αποκτούν νέα εμφάνιση, αναδεικνύονται, εκσυγχρονίζονται τις υποδομές τους χάρη στις εργασίες που είτε έχουν ήδη ολοκληρωθεί είτε βρίσκονται σε εξέλιξη. Ο στόχος προφανής: να καταστεί η πρόσβαση ευκολότερη, η επίσκεψη ελκυστικότερη, ο περίπατος πιο άνετος. Όπως είναι γνωστό, στους ελληνικούς αρχαιολογικούς χώρους ενδημούν πολλές από τις ασθένειες της δημόσιας διοίκησης: πλημμελής καθαριότητα, μέτριες υποδομές, όχι σπάνια ανώλογη εξυπηρέτηση.

Η ΕΑΧΑ δεν προχώρησε σε ρηζικέλευθες επεμβάσεις, αλλά φρόντισε τουλάχιστον η παρομήνι με στους έξι κυριότερους αρχαιολογικούς χώρους της Αθήνας να πραγματοποιείται κάτω από πολύ καλύτερες συνθήκες. Πριν αναφερθούμε διεξοδικά στις κατά τόπους παρεμβάσεις, αξίζει να επισημανθεί μία κοινή «ομάδα» εργασιών που αφορούν και τους έξι χώρους. Έχουμε και λέμε: καθαρισμός και αποκατάσταση των αρχαι-

Η πεζοδρόμηση της Διονυσίου Αρεοπαγίτου, σε συνδυασμό με τα έργα στον αρχαιολογικό χώρο των κλιτύων της Ακρόπολεως, δημιούργησε μια ειδική εικόνα που προσελκύει πολύ περισσότερους επισκέπτες.

ων οδών, κατάλληλη φύτευση των χώρων, παροχή μιας ελάχιστης αναγκαίας υποδομής (ύδρευση, πυρόσβεση, απορροή ομβρίων, φωτισμός, ανακατασκευή αποχωρητηρίων). Επίσης, προβλέπεται η συντήρηση και ανάδειξη των όψεων των κτιρίων, που έχουν μέτωπο επί των οδών που ορίζουν τους αρχαιολογικούς χώρους, αλλά μέχρι σήμερα το συγκεκριμένο πρόγραμμα δεν έχει αποδώσει τα αναμενόμενα.

Εντυπωσιακή αύξηση

Με τα έργα που πραγματοποιήθηκαν στις Κλιτύς της Ακρόπολης αποδίδεται ουσιαστικά στην πόλη ένας νέος αρχαιολογικός χώρος. Η κατασκευή τριών στεγασμένων (γλυπτών, δίπλα στο Θέατρο Διονύσου, στυλών και βάθρων, Πύσινον Ασκληπείου και στέγαστρο Χαλ-

κούργειο) έκανε περισσότερο αντιληπτές τις αρχαιότητες ενώ η θεματική ανακατασκευή της εισόδου, σε συνδυασμό με τη διαμόρφωση πλατείας στη συμβολή των οδών Διονυσίου Αρεοπαγίτου και Θρασυλίου, άλλαξε εντελώς την εικόνα. Έτσι εξηγείται και η θεματική αύξηση των επισκεπτών: τα στοιχεία από τους χειμερινούς μήνες αποκαλύπτουν πενταπλασιασμό της προσέλευσης. Δεν αποκλείεται στη διάρκεια του καλοκαιριού ο ρυθμός να επιταχυνθεί.

Στην Αρχαία Αγορά, εκτός από τη διαμόρφωση πλατωμάτων εισόδων του αρχαιολογικού χώρου (επί της οδού Αδριανού και στο πλακόστρωτο Πικιώνη προς την Ακρόπολη) και την κατασκευή νέας περιφράξης επί της Αδριανού, η πιο εντυπωσιακή αλλαγή είναι ένας νέος χαμηλότερος

διάδρομος που συνδέει το Θησείο με την Πλάκα. Στον Κεραμεικό οι εργασίες συνεχίζονται με στόχο τη δημιουργία ενός αρχαιολογικού πάρκου που θα λειτουργήσει ως πνεύμονας πρασίνου. Στου Φιλοπάππου οι αντηρήσεις των κατοίκων για την περιήραξη κάμφθηκαν με την κατασκευή μεγάλου αριθμού εισόδων. Στον περιφερειακό του λόφου, στο ύψος των Πετραλώνων διαμορφώθηκε υπαίθριος χώρος γλυπτικής. Η πιο σημαντική επέμβαση στη Ρωμαϊκή Αγορά είναι η διαμόρφωση της πλατείας Μουσαίου, με χτιστά καθίστα και την ανάδειξη του ιχνους ενός τζαμιού. Επίσης, στη συμβολή των οδών Κλειψύδρας και Λυσίου καταδείχθηκε ένα μικρό οικημά για να ανοίξει ο δρόμος (η Λυσίου) προς την πλατεία.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ

Συναυλία - ιεροτελεστία μνήμης, στη Μακρόνησο

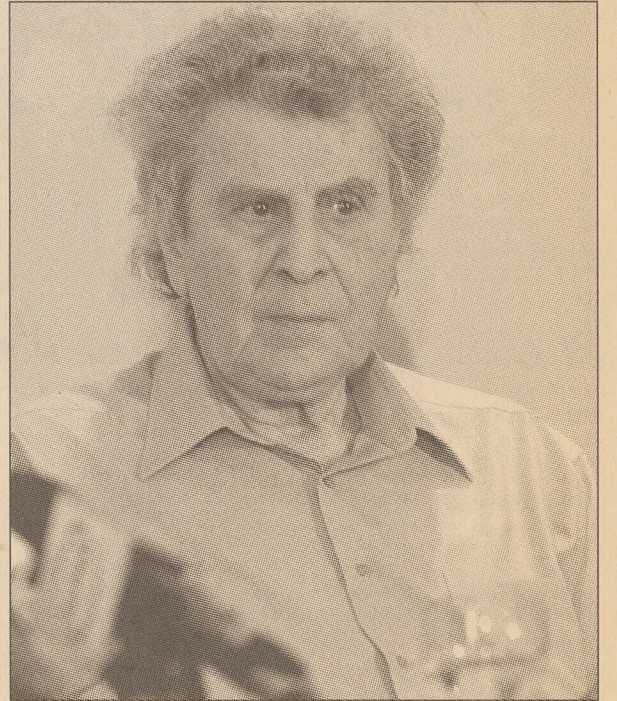
ΕΚΔΗΛΩΣΗ «Μεθαύριο» στην Μακρόνησο δεν θα αγγαλιάσουν μόνο οι ζωντανόι. Θ' αναστηθούν και οι νεκροί... Αυτή η συναυλία θα είναι μια ιεροτελεστία». Λιτός, λακωνικός, σοβαρός, όπως ταίριαζε στην περίπτωση, εμφανίστηκε σε χθεσινή συνέντευξη Τύπου, ο Μίκης Θεοδωράκης. Την ερχόμενη Παρασκευή και το Σάββατο, 29 και 30 του μήνα, το «Αφιέρωμα στον Γιάννη Ρίτσο», παράσταση με έργα του συνθέτη που απολαύσαμε στο Ηρώδειο (2/7), θα παρουσιαστεί στην Μακρόνησο.

«Οι αδιάβαστες σελίδες της ιστορίας χρειάζεται να διαβαστούν. Μακρόνη-

σο του 20ού αιώνα, αντιπροσωπεύουν ένα από τα ειδικότερα παραδείγματα κρατικής καταστολής, βίαιης στέρξης στοιχειωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών, χειραγώγησης συνειδήσεων, που στιγματίζει την σύγχρονη ελληνική και ευρωπαϊκή ιστορία», ανέφερε ο υπουργός Αιγαίου, Νίκος Σηφονάκης, παρών και αυτός στην συνέντευξη Τύπου.

Ρωμιούσιν

Το «Αφιέρωμα στον Γιάννη Ρίτσο» περιλαμβάνει τα έργα Επιτάφιος, Ρωμιούσιν, Δεκαοκτώ Λιανοτράγουδα της Πικρής Πατρίδας που μελοποίησε

Το «Αφιέρωμα στον Γιάννη Ρίτσο» του Μίκη Θεοδωράκη θα πραγματοποιηθεί στις 29 και 30 του μηνός στη Μακρόνησο.

ο Μίκης Θεοδωράκης. Ερμηνεύει η Ορχήστρα «Μ. Θεοδωράκης», με σολίστ τους: Μαρία Σουλτάτου, Δημήτρης Μπάσπ, Γιάννη Μπέζο, Παντελή Θεοχαρίδη, Γιάννη Φέρτη, Κάκια Ιεργινού και Θεοδωρή Αντωνιάδη. Θα ακουστούν επίσης τραγούδια από τον κύκλο της εξορίας που έγραψε ο συνθέτης σε Μακρόνησο και Ικάρια, αλλά και δύο τραγούδια σε στίχους Τάσου Λειβαδίτη.

Εξι συναυλίες για τα 25χρονα του Φεστιβάλ Σαντορίνης

ΜΟΥΣΙΚΗ Τα είκοσι πέντε του χρόνια γιορτάζει το Διεθνές Μουσικό Φεστιβάλ Σαντορίνης που φέτος θα διαρκέσει από τις 5 έως τις 21 Σεπτεμβρίου. Εξι μοναδικές συναυλίες στην ατμοσφαιρική αίθουσα του Συνεδριακού Κέντρου Πέτρου Μ. Νομικού στα Φιρά.

Το εορταστικό πρόγραμμα του αργυρού ιωβηλαίου αρχίζει με ένα εκλεκτό συγκρότημα μουσικής δωματίου, το Κουαρτέτο Εγχόρδων της Οπερας του Παρισιού (5/9). Οι τέσσερις Γάλλοι μουσικοί, που σημείωσαν μεγάλα επιτεύγματα στην πρώτη τους εμφάνιση στο Φεστιβάλ Σαντορίνης πριν από δύο χρόνια, επανέρχονται φέτος με έργα Σούπερτ, Μπροντίν και Σεζάρ Φρανκ. Στο πιάνο, η ιδρύτρια και καλλιτεχνική διευθύντρια του Φεστιβάλ, Αθηνά Καποδίστρια.

Η υψίφωνος Ειρήνη Καραγιάννη.

Τη δεύτερη βραδιά (7/9), εμφανίζεται η μικτή χορωδία «Ομπλίτς» του Πανεπιστημίου του Βελιγραδίου. Διάσημο φωνητικό συγκρότημα που έχει συλλέξει έναν πολύ μεγάλο αριθμό βραβείων στους σημαντικότερους διεθνείς χορωδιακούς διαγωνισμούς. Το Σάββατο, 13 Σεπτεμβρίου, ο Αλεξάντερ Σέρνταρ, ένας από τους πιο διακεκριμένους και πολυβραβεμένους Ευρωπαίους πανί-

στες της νεότερης γενιάς ερμηνεύει Κλεμέντι, Μπαχ, Μπετόβεν και Σοπέν. Την Κυριακή (14/9), θα πραγματοποιηθεί βραδιά αφιερωμένη στην όπερα. Τρεις ταλαντούχοι νέοι τραγουδιστές, οι Μυρτώ Παπαθανασίου, Ειρήνη Καραγιάννη και Χάρης Ανδριανός θα παρουσιάσουν ντουέτα και αποσπάσματα από όπερες των Μότσαρτ, Μπελίνι, Πουτσίνι, Ντονιτσετί, Ροσίνι, Μπιζέ κ.ά. Μαζί τους ο πιανίστας Δημήτρης Γιάκας.

Τζαζ

Ακολουθεί βραδιά τζαζ με τους Γιώργο Κοντραφόρνη, και Αλέξανδρο Δράκο Κτιστάκη (19/9). Συμμετέχει ο Ρόναν Γκίλφοϊλ, μεγάλη προσωπικότητα της ιρλανδικής τζαζ. Τέλος, το Σάββατο, 21 του μήνα, το διάσημο ισπανικό συγκρότημα «Οι σολιστές

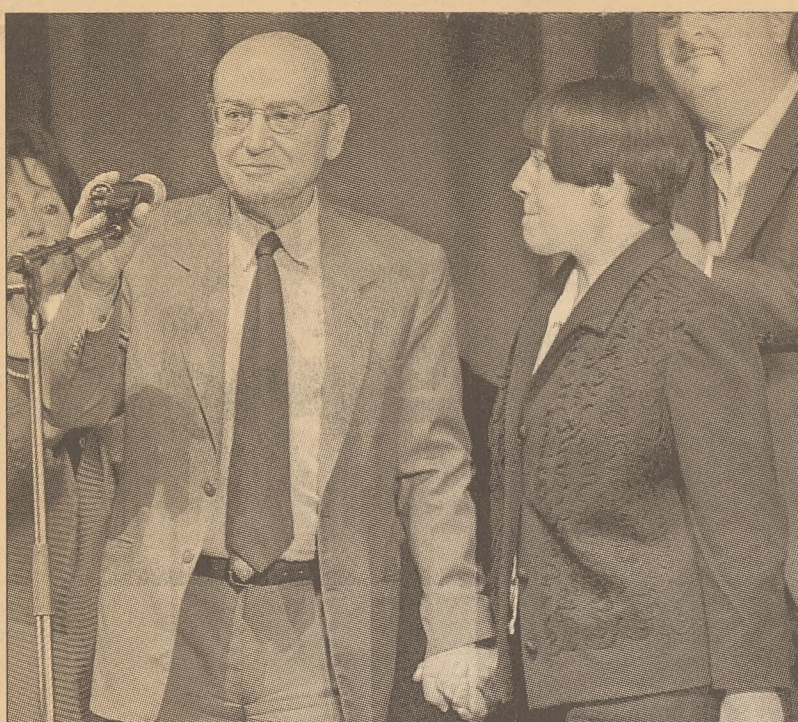
της Μαδρίτης» του Οργανισμού LIM (Laboratorio de Interpretación Musical-Eργαστήριο Μουσικής Ερμηνείας) έχει ετοιμάσει ένα πρόγραμμα με τρία εξαιρετικά έργα Ισπανών συνθετών του 20ού αιώνα, των Αντόνιο Γκαρθία Αμπριλ, Ερνέστο Χάλφτερ και Γιεσούς Βίγια Ρόχο. Η βραδιά περιλαμβάνει επίσης μια επιλογή από ελαφρότερες συνθέσεις των Αστωρ Πιατσόλα, Σκοτ Τζόλιν, Ροζέ Μπουρντέν και την περίφημη «Γαλάζια Ραψωδία» του Γκέρσουιν.

Ταινίες υπέρ των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

ΔΙΑΚΡΙΣΗ

Τη γένεση ενός κινηματογραφικού φεστιβάλ, στην Κοπεγχάγη, παρακολούθησε από κοντά ο Θόδωρος Αγγελόπουλος και επέστρεψε εντυπωσιασμένος από τη δύναμη των ταινιών που συμμετείχαν στο επίσημο πρόγραμμα. Από τις 14 νέες ευρωπαϊκές παραγωγές που διαγωνίστηκαν για τον «Χρυσό Κύκνο», ο Έλληνας σκηνοθέτης ξεχώρισε τις 5 και, ως πρόεδρος της κριτικής επιτροπής, υποστήριξε την Ιρλανδική η οποία απέσπασε τελικά το πρώτο βραβείο. Τίτλος της «Song for a Raggy Boy», την υπογράφηκε η Εϊσλινγκ Γουόλς και αναφέρεται στο θάνατο του ενός παιδιού σε καθολικό αναμορφωτήριο της Ιρλανδίας το 1937· θάνατο, που προκάλεσε ο δσκαλός του σε μια έκρηξη βίας. «Είναι μια πολύ δυνατή ταινία, σκονοθετημένη με κλασικό τρόπο. Εντυπωσιάζει με τις εξαιρετικές ερμηνείες και την ένταση του θέματος», λέει ο Θ. Αγγελόπουλος στην «Κ». Το πνεύμα της ταινίας παραπέμπει ίσως στον «Κύκλο των χαμένων ποιητών» αλλά και στις «Κόρες της ντροπής», που προβλήθηκαν το φετινό χειμώνα και μιλούν για τις απάνθρωπες συνθήκες διαβίωσης γυναικών στα καθολικά μοναστήρια - αναμορφωτήρια της Αγίας Μαγδαληνής στην Ιρλανδία της δεκαετίας του '60.

Όπως παρατηρεί ο Έλληνας σκηνοθέτης οι περισσότερες ταινίες του 1ου Φεστιβάλ της Κοπεγχάγης χειρίστηκαν «με έναν έμμεσο τρόπο πολιτικά θέματα». «Είχαν καταγγελλικό

Η Ιρλανδή σκηνοθέτις Εϊσλινγκ Γουόλς παραλαμβάνει τον «Χρυσό Κύκνο» από τα χέρια του προέδρου της κριτικής επιτροπής, Θ. Αγγελόπουλου.

τόνο και αναφέρονταν στην παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η καταγγελία όμως δεν ήταν εις βάρος της δραματουργίας». Σχολιάζοντας τις σκονοθετικές επιδόσεις ξεχωρίζει έναν νέο Νορβηγό σκηνοθέτη, τον Μπεντ Χάμερ, που του έκανε τη μεγαλύτερη εντύπωση. Όσο για τις ταινίες, εκτός από την ιρλανδική, έχει να πει ένα καλό λόγο για το γαλλικό ντοκιμαντέρ «Φωνική μηχανή», που

αναφερόταν στους Κόκκινους Χμερ και τη νορβηγική παραγωγή «Ιστορίες κουζίνας» του Μπεντ Χάμερ που εστιάζτηκε στην προσπάθεια επικοινωνίας ανάμεσα σε δύο ανθρώπους, έναν Σουηδό και έναν Νορβηγό.

Στη διάρκεια του Φεστιβάλ (13 - 20 Αυγούστου) προβλήθηκαν συνολικά 153 ταινίες και η πρώτη αυτή διοργάνωση «φάνηκε να βαραίνει στα πολιτιστικά δρώμενα της Κοπεγχάγης»,

σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του Θ. Αγγελόπουλου: «Ήταν μια προσπάθεια που είχε τα προβλήματα κάθε αρχής αλλά και την ισχυρή επιθυμία των διοργανωτών να το κρατήσουν και να το ενισχύσουν. Το σημαντικό είναι ότι το διαγωνιστικό τμήμα περιλαμβάνει μόνο ευρωπαϊκές ταινίες και αυτό προσδίδει μια ιδιαιτερότητα στον χαρακτήρα του Φεστιβάλ». Η βραδιά της έναρξης ήταν αφιερωμένη στον Έλληνα δημιουργό και στη Λιβ Ούλμαν. Και οι δύο απέσπασαν τιμητικά βραβεία για την προσφορά τους στον κινηματογράφο.

Τα παράλληλα προγράμματα

Ο επισκέπτης του site του Φεστιβάλ εντυπωσιάζεται από το πλήθος των παράλληλων εκδηλώσεων, μέσα από τις οποίες οι αρμόδιοι προσάψαν να αναδείξουν το σύγχρονο πρόσωπο του διεθνούς κινηματογράφου. Τα νέα ταλέντα, που δεν έχουν μεν να επιδείξουν πλούσιο έργο αλλά με τις πρώτες κιόλας ταινίες του έχουν κερδίσει την αναγνώριση. Όπως ο Δανός σκηνοθέτης Γκάμπριελ Αζελ που είχε γυρίσει το «Δείπνο της Μπαμπέτ», την πρώτη δανέζικη ταινία που απέσπασε Όσκαρ. Ο Αζελ ήταν στο επίκεντρο της φετινής διοργάνωσης, μαζί με έναν άλλο Δανό δημιουργό, άγνωστο ακόμη στην Ελλάδα, τον Ρέζα Πάρσα. Ένα Φεστιβάλ που επιδιώκει να ισοχρησιμοποιήσει το καινούργιο εκμεταλλευόμενο τη δυναμική και το ουμανιστικό του πρόσωπο.

Μ.Κ

Θέατρο, μουσική και χορός σε τέσσερις δήμους

ΦΕΣΤΙΒΑΛ Θεατρικές, μουσικές, χορευτικές δραδιές σε μια Αθήνα που ετοιμάζεται να 'αφήσει πίσω της ένα καυτό καλοκαίρι. Σχεδόν τέλη του μήνα οι τέσσερις δήμοι ανοίγουν τα θέατρα τους για να φιλοξενηθούν μερικά από τις καλύτερες θερινές παραστάσεις, δημοφιλείς τραγουδιστές, χορευτικές, συγκροτήματα κλασικής, ελληνικής και τζαζ μουσικής. Η όγδοη συνεχής χρονιά, το Φεστιβάλ Παπάγου, που ξεκίνησε τον Δεκέμβριο (18/8) με την «Ηλένη» του Ευριπίδη (ΔΗΠΕΘΕ Πά-

γου) θα διαρκέσει φέτος μέχρι τα Σεπτεμβρίου. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει μεταξύ άλλων: «Η Παπαζούλη» με την Άννα Παππά (24/8), συναυλία των Πιζ (25/8), «Θεομορφιάζουσες» α-φ' ενός «Θεατρική Διαδρομή» (27/8), «Οδοιπορία επί Κολωνώ» από το Θέατρο Τέχνης (1/9), συγκρότημα φλαμένκο «Αίρε» (2/9), «Αφιέρωμα στον Γιάννη Ρίτσο» (5/9), «Αένας Χοροθέατρο» του Ντανιέλ Λορέλ (7/9), «Εκάβη» του Ευριπίδη από το «Αμφι-Θέατρο» του Σπύρου Ευαγγελίτου (10/9), Αλκίνοο Ιωαννίδη (11/9), «Μήδεια» του Μπώστ με την Λήδα Πρωτοψάλτη (12,13/9), Γιάννη Κότσιρα (15/9), Ορφέα Περίδη (17/9), Μιχάλη Χατζηνάννη (24/9), κλασική βραδιά με τους Αλεξέι και Natalia Miroshnikov (25/9) κ.ά.

Νίκαια

Στη Νίκαια το «Πολιτιστικό Καλοκαίρι 2003» ξεκινάει τη Δευτέρα (25/8) με συναυλία των Λ. Μακαρίτσα και Δ. Τσακνί. Οι εκδηλώσεις (που θα διαρκέσουν μέχρι τις 26 Σε-

πτεμβρίου και θα πραγματοποιηθούν στο Κατράκειο και στο Κηποθέατρο Νικαίας) συνεχίζουν με την παράσταση του ΔΗΠΕΘΕ Βόλου «Ο Φιλάργυρος» του Μολιέρου (28/8), «Μήδεια» του Ευριπίδη από το Εθνικό Θέατρο (4/9), συναυλία μουσικών σχημάτων από την Κάτω Ιταλία (10/9), Παντελή Θεολασινού (13/9), Σταμάτη Κραουνάκη και την ομάδα «Σπειρά

Σπείρα» (15/9), Βασίλη Παπακωνσταντίνου (17/9), την παράσταση «Ο κουρέας της Σεβίλλης» από το ΔΗΠΕΘΕ Αγρινίου (18/9) κ.ά. Τη Δευτέρα ξεκινάει και το 16ο Φεστιβάλ του δήμου Βύρωνα στα Θεατρικά Βράχια «Μελίνα Μερκούρη» και «Άννα Συνοδινού». Μεταξύ των εκδηλώσεων: συναυλία των Δ. Μν-

Παραστάσεις
στον Παπάγο,
στον Βύρωνα,
στη Νίκαια και
στον Κορυδαλλό.

Το έργο «Οιδίπους επί Κολωνώ» του Σοφοκλή από το Θέατρο Τέχνης θα παρουσιαστεί στην Αθήνα τον Σεπτέμβριο.

ΜΟΥΣΙΚΗ

Συναυλία της Ελένης Καρανίδου στον Άγιο Αχιλλείο («Πρέσπες 2003», 8.30 μ.μ.). Τραγουδούν η Μαρία Φαραντούρη και η Δήμητρα Γαλάνη.

■ **Ταξίδι** στη Μεσόγειο». Συναυλία των Μ. Παπαρίζου, Ειρ. Κώνστα, Αλ. Παπαρίζου και Φρ. Μόρτζο αύριο βράδυ στο Πνευματικό Κέντρο Κουρκομελάτων Κεφαλονίδας (9 μ.μ.). Την εκδήλωση διοργανώνει το Ίδρυμα Γεωργίου και Μάρως Βεργώτη.

■ **Εναρξη** του Φεστιβάλ Sani Classic (Σάναν Χαλκιδι-κίς) με συναυλία για φλό-αυτο, βιολοντσέλο και πιάνο των Μ. Χατζή, Ζ. Στερίε

Στην Επίδαυρο παρουσιάζονται απόψε και αύριο οι «Βάτραχοι» του Αριστοφάνη από το ΚΘΒΕ.

και Ρ. Κωνσταντινίδου.
■ **Μιχάλης Χατζηγιάννης** στο Εθνικό Στάδιο της Κω.
■ **Δημήτρης Μητροφάνος** και Δημήτρης Μπάτσος στην Αξιώπολη (Κιλκίς).
■ **Ρεσιτάλ** πιάνου της Αγάπης Τριανταφυλλίδου στο θέατρο «Απόλλων» της Σύρου.

ΘΕΑΤΡΟ

■ **«Αγγέλα Παπαζογλου»** με την Άννα Βαγενά στο Κηποθέατρο Παπάγου. Ωρα έναρξης 9.15 μ.μ.

■ **3η Διεθνής Συνάντηση Πανεπιστημιακού Θεάτρου** Ολυμπίας. Απόψε στο Θέατρο Δάσους Δρούβα το Θεατρικό Εργαστήρι Παλερί από τη Λιθουανία παρουσιάζει το «Κοστούμι» του

Ρέι Μπράντμπερι και το Θέατρο Αίγινα - Πανεπιστήμιο του Urbino από την Ιταλία «Το ποτάμι της δική-νοιας» (συλλογική δραμα-τουργία). Στην Ιερά Μονή Αγίας Ελεούσας στο Βορ-θολομίο η Θεατρική Ομάδα Παντείου παρουσιάζει την «Τιμή του Σούδερμαν» του Γ. Η. Ησαΐα.

■ **«Θεσμοφορίζουσες»** του Αριστοφάνη από τη «Θεατρική Διαδρομή» στο Θέατρο Μοσκοποδίου Θέ-βας («Πινδάρεια 2003»).

Σκηνοθεσία: Κώστας Τσιάνος.
■ **«Ηλέκτρα»** του Ευριπίδη από το ΔΗΠΕΘΕ Πάτρας στην Κοζάνη (υπαίθριο Δη-μοτικό Θέατρο). Σκηνοθε-σία: Θέμης Μουμουλίδης.

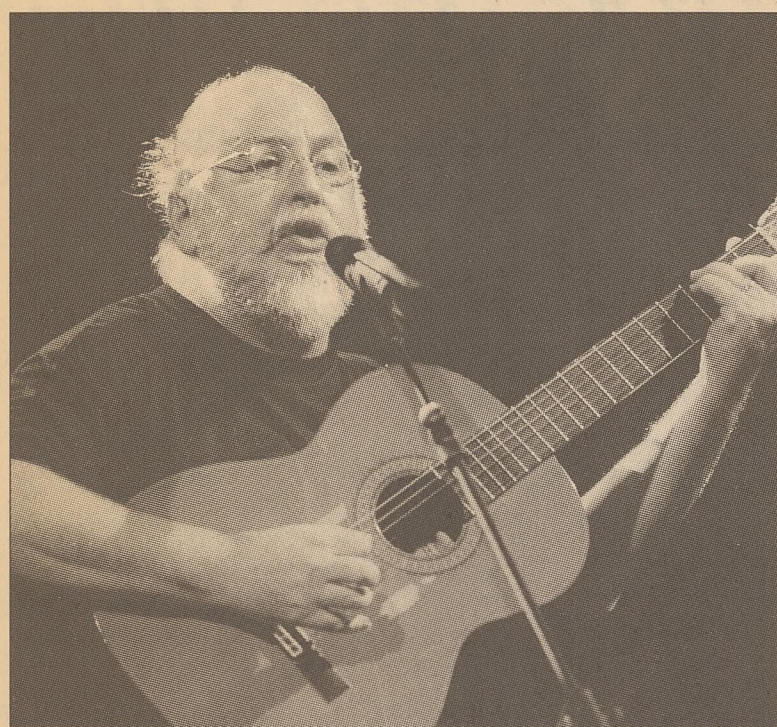
Στον πρωταγωνιστικό ρόλο η Καρουφιλιά Καραμπέτη.
■ **«Οι άθλιοι»** του Βίκτω-ρος Ουγκώ από το ΔΗΠΕΘΕ Κέρκυρας από Δημοτικό Θέατρο Αλσους «Μελίνα Μερκούρη» της Βέροιας (12η Πανελλήνια Συνάντηση ΔΗΠΕΘΕ). Σκηνοθεσία: Θανάσης Θε-ολόγης.

■ **«Ζωρζ Νταντέν»** του Μο-λιέρου από το ΔΗΠΕΘΕ Βέ-ροιας στο ρωμαϊκό ωδείο Πάτρας. Σκηνοθεσία: Ερση Βασιλικιώτη.

Εικόνες της Ζακύνθου

ΕΚΘΕΣΗ

Με αφορμή την επέτειο των πενήντα χρόνων από τους κατα-στρεπτικούς σεισμούς του 1953, η 6η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων του ΥΠΠΟ οργανώνει έκθεση με τί-τλο «... των χειμαζομένων η γαλήνη...» Ιστορήσεις της Παναγίας σε εικόνες της Ζακύνθου. Η έκθεση εγκαινιά-ζεται την Κυριακή, ώρα 12.00, στο Μουσείο Ζακύνθου από τη γενική γραμματέα του ΥΠΠΟ, κυρία Λίνα Μενδώνη, ενώ θα ευλογηθούν η Α. Θ. Παναγίτης ο Οικουμενικός Πα-τριάρχης κ. κ. Βαρθολομαίος και ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ζα-κύνθου κ. κ. Χρυσόστομος. Στην έκ-θεση περιλαμβάνονται εικόνες της Θεοτόκου σε αντιπροσωπευτικούς εικονογραφικούς τύπους καθώς και απεικονίσεις της σε αφηγηματικό χαρακτήρα παραστάσεις. Σημαντικό μέρος του υλικού προέρχεται από καταστραμμένους ναούς της Ζακύν-θου και παρουσιάζεται για πρώτη φορά. Συμπεριλαμβάνονται, επίσης, εικόνες της Παναγίας από τη συλλο-γή του Μουσείου Ζακύνθου, εικόνες από ναούς του νησιού και από ιδιω-κές συλλογές, η μακέτα της προσε-σμικής πόλης και φωτογραφικό υλικό τόσο από την εποχή πριν από τους σεισμούς όσο και από την περίοδο των σεισμών.

Στην Τήνο θα βρίσκεται αύριο ο Διονύσης Σαββόπουλος για μία και μοναδική συναυλία, στο πλαίσιο τοπικού φεστιβάλ.

Με Σαββόπουλο στην Τήνο

■ **ΣΥΝΑΥΛΙΑ** Σαράντα χρόνια στο ελληνικό τραγούδι συμπληρώνει φέ-τος ο Διονύσης Σαββόπουλος και οι ιθύνοντες του 3ου Μουσικού Φεστι-

βάλ του Δήμου Εξωμβούργου, στην Τήνο, σκέφθηκαν να κλείσουν τις θε-ρινές τους εκδηλώσεις με μία συναυ-λία του δημοφιλέστου τραγουδοποιού. Όσοι λοιπόν βρίσκονταν στην Τήνο αυ-τόσας τις μέρες δεν έχετε παρά να δώ-σετε το «παρών» αύριο Σάββατο, στις 9.30 το βράδυ, στην αυλή της σχολής

των Ουρσουλίνων, στα Λουτρά. Η συναυλία για τα σαράντα χρόνια του Διονύση Σαββόπουλου αρχίζει με τη «Θαλασσογραφία» (οι στίχοι προέρ-χονται από την Αρχιτεκτονική της σκόρπιας ζωής του Ν. Γ. Πεντζίκη) και αφορ σταθεί σε χαρακτηριστικά τρα-γουδία της πολychρονής πορείας του συνθέτη, καταλήγει σ' ένα τραγούδι που γράφτηκε το καλοκαίρι του 1964, το «Μια θάλασσα μικρή». Τον συνοδεύουν οι «Mode Plagi», η νέα τραγουδίστρια Βασιλική Καρακάστα και κλιμάκιο του Χοροθεάτρου «Ρο-ές». Το σκηνικό έχει φιλοτεχνήσει ο Αλέκος Φασιανός.

Κατοίκισον και κατοικία

ΕΚΔΟΣΗ

Οι γεγονιές σε κρίση, οι υποβαθμισμένες, οι λαϊκές, οι απο-κλεισμένες γειτονιές, οι χώροι απο-κλεισμού και οι χώροι των αποκλει-σμένων της πόλης είναι το θέμα της έρευνας της αρχιτεκτονικής Άννης Βρυχέα, καθηγήτριας στο ΕΜΠ, που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις «Ελληνι-κά Γράμματα» με τίτλο «Κατοίκισον και Κατοικία, διερευνώντας τα όρια της αρχιτεκτονικής». Το βιβλίο εξετάζει την πεισματική επιβίωση του μοντέ-λου κατοίκισον και κατοικίας όπως α-ναπτυχθήκε διεθνώς την περίοδο 1850 - 1930 και τη σύγκρουσή του με τα νέα δεδομένα του 21ου αιώνα.

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΙ

Επειδή οι ώρες προβολών μπορεί να διαφοροποιηθούν κατά με-ρικά λεπτά, προτιμήστε πρώτα να τηλεφωνείτε. Οι κινηματογράφοι που έχουν * διαθέτουν Ντόλβι Στέρεο.

ΑΘΗΝΑΣ

Α' ΠΡΟΒΟΛΗΣ

AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 1* (Πατισίων 140, 210-9259975 - 210-9215327, e-mail: cinema@otenet.gr Air Condition)
Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 4.30-6.30-8.30-10.30 μ.μ. - 12.30 μ.μ. Σαβ.Κυρ. και 4.30 μ.μ.
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 2* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 6.00-8.00-10.00-12.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 3* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 5.30-7.30-9.30-11.30 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 4* (Σκακι με τον Σιντ 6.15-8.40-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 5* (Ο κόρης της τροσύφης 6.00-8.30-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 6* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 7* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 8* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 9* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 10* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 11* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 12* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 13* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 14* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 15* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 16* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 17* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 18* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 19* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 20* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 21* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 22* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 23* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 24* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 25* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 26* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 27* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 28* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 29* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 30* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 31* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 32* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 33* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 34* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 35* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 36* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 37* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 38* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 39* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 40* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 41* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 42* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 43* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 44* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 45* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 46* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 47* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 48* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 49* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 50* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 51* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 52* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 53* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 54* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 55* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 56* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 57* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 58* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 59* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 60* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 61* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 62* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 63* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 64* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 65* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 66* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 67* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 68* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 69* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 70* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 71* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 72* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 73* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 74* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 75* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 76* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 77* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 78* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 79* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 80* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 81* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 82* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 83* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 84* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 85* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 86* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 87* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 88* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 89* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 90* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 91* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 92* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 93* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 94* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 95* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 96* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 97* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 98* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 99* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 100* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 101* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 102* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 103* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 104* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 105* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 106* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 107* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 108* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 109* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 110* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 111* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 112* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 113* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 114* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 115* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 116* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 117* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 118* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 119* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 120* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 121* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 122* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 123* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 124* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 125* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 126* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 127* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 128* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 129* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 130* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 131* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 132* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 133* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 134* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 135* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 136* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 137* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 138* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 139* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 140* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 141* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 142* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 143* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 144* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 145* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 146* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 147* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 148* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 149* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 150* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγερση των μηχανών (Κ13) 9.00-11.00 μ.μ.)
AEVNA Cinemas 5+1 Αθήνα 151* (Εξολοθρευτής 3: Η εξέγ

ΠΡΑΣΙΝΗ ΓΡΑΜΜΗ

ΜΟΥΣΕΙΟ ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Εκδηλώσεις για παιδιά

Τα **μανιτάρια**, τους «ανακυκλωτές της ζωής» μπορούν να γνωρίσουν τα παιδιά σήμερα στο χώρο του Μουσείου Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας, Λεβίδου 13 στην Κηφισιά. Τα παιδιά θα γνωρίσουν τα μανιτάρια σε μια περιήγηση με slides: ποια είναι τα δηλητηριώδη, ποια μπορούμε να φάμε, που η σπουδαία χρησιμότητά τους για τη Φύση. Στο τέλος, μικροί και μεγάλοι θα δοκιμάσουν... λικουδιές από μανιτάρια. Στις 15 Δεκεμβρίου, τα παιδιά μπορούν να μάθουν για τα ζώα και τα φυτά στα χριστουγεννιάτικα έθιμα της Ελλάδας και να φτιάξουν μόνα τους χριστουγεννιάτικα στολίδια από φυσικά υλικά. Πληροφορίες για δηλώσεις συμμετοχής: 210-8083289, 210-8015870

ΑΠΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΕΝΟ ΟΥΡΑΝΙΟ

Στοιχειώνει ακόμα τα Βαλκάνια

Υψηλή ραδιενέργεια εντόπισε σε τρία σημεία στη Βοσνία, ερευνητική ομάδα των Ηνωμένων Εθνών, γεγονός που συνδέεται από τους επιστήμονες με τη χρήση πυρομαχικών απεμπλουτισμένου ουρανίου, κατά τη διάρκεια των αεροπορικών βομβαρδισμών του ΝΑΤΟ το 1995. Τα δύο από τα σημεία βρίσκονται σε προάστια του Σαράγεβο, ενώ το άλλο στη σερβοβοσνιακή περιοχή. Το συμπέρασμα δεν είναι καθόλου αυθαίρετο, αφού οι ερευνητές της UNER κατέληξαν σε αυτό μετά από παρακολούθηση 14 σημείων με υπερεισθηστικά όργανα για ένα μήνα. Οι 17 επιστήμονες της διεθνούς ομάδας σημειώνουν ότι υπάρχει σοβαρός κίνδυνος για επιμόλυνση των υπογείων υδάτων, ανεβάζοντας την περιεκτικότητα του πόσιμου νερού σε ουράνιο μέχρι και 100 φορές. Χαρακτηριστικό της ανησυχίας είναι ότι δύο άλλες ομάδες, του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας η μία και η άλλη του αμερικανικού Στρατού, συλλέγουν στοιχεία στην περιοχή.

ΠΥΡΗΝΙΚΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ

Αντιδράσεις στη Γερμανία

Μεγάλες αντιδράσεις εξακολουθούν να συναντούν τα φορτία πυρηνικών αποβλήτων στη Γερμανία. Πάνω από 1.000 αντιπυρηνικοί διαδηλωτές συγκεντρώθηκαν στην πόλη Ντάνεμπεργκ, για να «υποδεχθούν» δώδεκα κοντέινερ ατομικών αποβλήτων, προερχόμενα από τη Χάγη της Γαλλίας. Δεν έλειψαν ακόμα και οι συγκρούσεις με την αστυνομία. Η πυρηνική ενέργεια είναι εξαιρετικά ανεπιθύμητη στη Γερμανία. Είναι χαρακτηριστικό ότι πριν από ένα χρόνο χρειάστηκαν 17.500 αστυνομικοί για να περιφρουρήσουν τα φορτία των πυρηνικών αποβλήτων. Τα απόβλητα των 19 γερμανικών ατομικών εργοστασίων μεταφέρονται για επεξεργασία στη Βρετανία και στη Γαλλία, αλλά βάσει συμβολαίων-επιστρέφονται πίσω. Αν και η Γερμανία έχει ήδη αποφασίσει ότι θα κλείσει τα πυρηνικά εργοστάσια σε περίπου 20 χρόνια, οι αντιπυρηνικοί ακτιβιστές πιστεύουν ότι συνεχίζοντας τις διαμαρτυρίες τους περιφρουρούν την υπόσχεση.

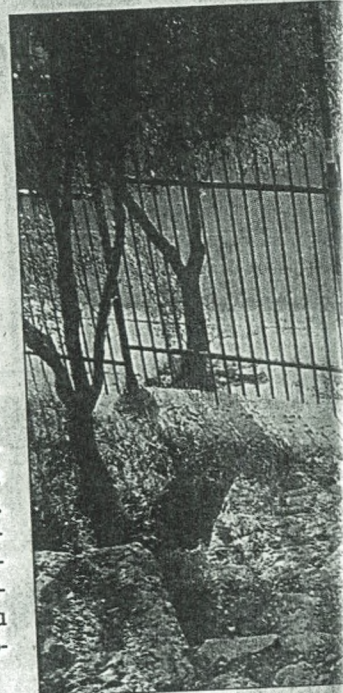
Ο Φιλοπάππος

Η ανάπλαση του λόφου, που χρόνια

Όταν ο **λόφος** του Φιλοπάππου, ένας από τους τελευταίους πνεύμονες πρασίνου στην Αθήνα, έχει αφαιρεθεί στη μοίρα του επί πολλά χρόνια, όταν τα δέντρα του αρρωσταίνουν χωρίς κανείς να φροντίζει να αντιμετωπίσει το πρόβλημα, το να ξεκινούν οι προσπάθειες για την ανάδειξη της περιοχής με τη σιδερόφρακτη περίφραξη της σημαίνει ότι ίσως κάτι γίνεται ανάποδα. Πόσο μάλλον που για να στηθούν τα κάγκελα, πολλές φορές χρειάζεται να κοπούν δέντρα. Τα έργα ανάπλασης, το κόστος των οποίων υπολογίζεται στα 3.400.000 ευρώ (1.158.550.000 δρχ.), περιλαμβάνουν περίφραξη, ηλεκτρομηχανολογικό δίκτυο και υπαίθρια έκθεση γλυπτικής, αλλά δεν αναφέρουν τίποτα για τη φροντίδα του φυσικού τοπίου.

Όταν στις 17 Ιουλίου 1998, στο πλαίσιο της ενοποίησης των αρχαιολογικών χώρων της Αθήνας, εγκρινόταν με υπουργική απόφαση η προμελέτη εκτέλεσης εργασιών για την περίφραξη του λόφου του Φιλοπάππου, προβάλλοντας ως κεντρικό στόχο τη συνολική ανάδειξη της περιοχής και την προστασία του αστικού και αρχαιολογικού χώρου που αυτός περιλαμβάνει, δεν ήταν λίγες οι επιφυλάξεις που διατυπώθηκαν τόσο από μεμονωμένους φορείς όσο και από μόνιμους κατοίκους των γύρω περιοχών για τη σκοπιμότητα του εν λόγω εγχειρήματος. Βασικό επιχείρημα, η παρεμπόδιση της ελεύθερης πρόσβασης στο λόφο ως χώρο πρασίνου, σε συνδυασμό με την ενδεχόμενη παραχώρηση της τουριστικής αξιοποίησης του χώρου σε ιδιώτες, εν όψει των Ολυμπιακών Αγώνων.

Παρά τις αντιδράσεις, τα έργα ανάπλασης ξεκίνησαν τελικά τον περασμένο Ιούνιο, ενώ η ολοκλήρωσή τους, που προβλέπει, εκτός από την περίφραξη με κάγκελα, εγκατάσταση ηλεκτρομηχανολογικών δικτύων και διαμόρφωση χώρου υπαίθριας έκθεσης γλυπτικής

Τα σιδερένια κάγκελα έχουν ζοντανι» δέντρα.

στο παλιό λατομείο, αναμένεται γύρω στις αρχές του 2003. Φωνά με την Ενοποίηση Αρχαιολογικών Χώρων Α.Ε. που υπήρξε η συγκεκριμένη απόφαση του Υπουργείου Πολιτισμού, η περίφραξη επιβάλλεται, δεδομένου του ότι ο λόφος έχει κηρυχθεί αρχαιολογικός χώρος και συνεπώς χρήζει εντατικότερης, από την ήδη υπάρχουσα, προστασίας.

Μέχρι στιγμής όλα καλά, φαινομενικά τουλάχιστον. Γιατί κάπου εδώ και τα προβλήματα, που εντύπωση ότι δεν λήφθηκαν υπόψη όταν επικυρώθηκαν οι αποφάσεις και υπογράφηκαν οι συμβάσεις. Προβλήματα πεινώνονται λόγω του μένου ιδιοκτησιακού καθεστώτος του Φιλοπάππου, που να μοιράζεται μεταξύ του Υπουργείου Πολιτισμού και των Αθηναίων, οδηγώντας και κατ' επιλογήν πό

που φυλακίζεται

αν αφημένος στην τύχη του, ξεκίνησε με σιδερένια κάγκελα

ρχίσει να κλείνουν τον λόφο. Για να έχουν... σταθερές βάσεις «θυσι-

νεται πλούσιας χλωρίδας του λόφου. Σύμ- καιο- ποιεί του υ- Προβλήματα που δεν φαίνεται να αντιμετωπίζονται και πολύ υπεύ- θυνα, όταν προκειμένου να «ανα- δειχθούν τα μνημεία» και να πλα-

περασμένη Κυριακή συζητείται σοβαρά το ενδεχόμενο αίτησης ασφαλιστικών μέτρων κατά των αρ- μοδίων. Κοινή ανησυχία όλων, η πιθανή ανέγερση αναψυκτηρίου στο παλιό λατομείο και το εισιτήριο εισόδου στον μέχρι χτες ελεύθερο χώ- ρο, το οποίο ίσως επιβλη- θεί με την παράδοση του έργου. Διά στόματος του υπεύθυνου επικοινωνίας κ. Γιαννόπουλου, η Ενο- ποίηση Αρχαιολογικών Χώρων Α.Ε. αποκλείει ο-

σύμφωνη με μια λογική που προ- τάζει τα σιδερένια κιγκλιδώμα- τα και τη βεβαιωμένη κοπή των δέντρων έναντι της ουσιαστικής φροντίδας του χώρου, πρακτικά διαιωνίζοντας τη φυσική και αρ- χιτεκτονική του εγκατάλειψης. Α- σφαλώς δεν χωράει αμφιβολία ό- τι, τουλάχιστον τις βραδινές ώ- ρες, ο λόφος του Φιλοπάππου πρέπει να φυλάσσεται. Ότι τα αρ- χαία μνημεία που βρίσκονται διά- σπαρτα εκεί πρέπει να προστα- τευθούν και να περιφρουρηθούν με κάθε τρόπο. Αλλά όλα αυτά μπορούν να γίνουν χωρίς να τεθεί ο λόφος υπό περιορισμό. Χωρίς η πρακτική της μπουλντόζας να πα- ρεμποδίζει την πραγματική του α- ξιοποίηση με πρακτικές που δεν συνάδουν με την ιστορία του, ο- δηγώντας για παράδειγμα στην α- πομάκρυνση του ιστορικού Θεά- τρου της Δόρας Στράτου, σημείο κατατεθέν του Φιλοπάππου, από το χώρο που το φιλοξενούσε μέ-χρι σήμερα.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΜΑΝΔΡΑΚΟΥ

Προκειμένου να «αναδειχθούν τα μνημεία» κόβονται αλόγιστα δέντρα υγιή, απλώς και μόνον επειδή «ε-μποδίζουν» την πορεία των έργων.

εκινούν νεται η καν σο- νονταν ιφονταν α που ε- συγκεχυ- εστώτος ον θέλει ο υπουργ- ού Δήμου ο μερικό σμα της

Διαμαρτυρίες των κατοίκων

Στις 3 Νοεμβρίου πραγματοποιήθηκε η πρώτη σειρά κινητοποιή- σεων διαμαρτυρίας των κατοίκων των γύρω περιοχών που κατέληξε σε γκρέμισμα κάγκελων περίφρα- ξης του λόφου, ενώ ήδη από την

ποιαδήποτε ανάλογη εξέλιξη. Από τη στιγμή όμως που ο λόφος του Φιλοπάππου περιφράσσεται με κάγκελα έχοντας προηγουμένως, όπως ο ίδιος επιβεβαίωσε, κηρυ- χθεί αρχαιολογικός χώρος, η έκδο- ση εισιτηρίου για την είσοδο σε αυτόν είναι σχεδόν επιβεβλημένη. Και συνεπώς, λέμε εμείς, δεν μπο- ρεί να αποκλειστεί στο μέλλον.

Αλλά η ουσία είναι αλλού. Στην αντίστροφη πορεία που ακολου- θεί η επιχείρηση ανάπλασης,

Ποιοι «διορθώνουν» τον Πικιώνη;

της Όλγας Ι. Φωτακοπούλου

Τη δεκαετία του '50 η Ελλάδα περνούσε τη φάση της «θεοποίησης του τσιμέντου» και της αστυφιλίας. Βασικός «στόχος», αλλά και προορισμός, ήταν η Αθήνα – με τα υπόλοιπα «αστικά κέντρα» να μην εξαιρούνται κι αυτά από τον κανόνα. Εκείνη ακριβώς τη δεκαετία που ελάχιστες φωνές υψώνονταν –αν υψώνονταν– κατά του τσιμέντου και της ομοιομορφίας, ο Δημήτρης Πικιώνης, αντίθετα στο πνεύμα της εποχής, έφτιαχνε τα έργα γύρω από την Ακρόπολη με μια εντελώς άλλη φιλοσοφία.

Στη φιλοσοφία του τσιμεντώματος αντέτεινε την άποψη που ανταποκρίνεται «στην ελληνική συναισθηματικότητα»: Το έργο του Πικιώνη στο λόφο του Φιλοπάππου είναι βέβαια διεθνώς γνωστό. Όταν ανηφορίζει κανείς προς τα εκεί, αλλάζει κόσμος. Ο λόφος του Φιλοπάππου δεν είναι σαν τους άλλους ελεύθερους χώρους. Δεν φιλοξενεί έργα τέχνης, είναι ο ίδιος έργο τέχνης. Εκεί και ο κάθε θάμνος είναι τοποθετημένος προσεκτικά. Ο περιπατητής μπορεί άνετα να βιώσει –κι όχι απλώς να φαντασθεί– τη ζωή ομορφότερη και τον χρόνο διαφορετικά.

Αντίθετα με όσα συνέβαιναν στη δεκαετία του '50, στις μέρες μας ένας σύγχρονος Πικιώνης δεν θα έδινε τόσο την εντύπωση ότι αντιστρατεύεται την κοινή λογική. Κι όμως, παρά τις έντονες αμφισβητήσεις του τσιμέντου, ακόμα κι ένα έργο όπως αυτό της διαμόρφωσης του τοπίου γύρω από την Ακρόπολη κινδυνεύει με σοβαρότατες αλλοιώσεις στο όνομα της ιδιωτικοποίησης και της εκμετάλλευσης.

Νοέμβριος 2002. Στο λόφο η κατάσταση είχε διαμορφωθεί ως εξής:

Η Ανώνυμη Εταιρεία Ενοποίησης Αρχαιολογικών Χώρων –εταιρεία με μέτοχο το Δημόσιο– μέσω εργοληπτικής εταιρείας περνά στην περίφραξη με κάγκελα του λόφου του Φιλοπάππου και προσπαθεί να κλείσει 16 κύριες εισόδους με κάγκελα. Στον «Διόνυσο» η περίφραξη μετατοπίστηκε στο εσωτερικό του λόφου μέσα στο δάσος. Εκεί κόπηκαν τα δέντρα που ήταν στην ευθεία του φράκτη. Οι αρχαιότητες που αποκαλύπτονταν σε μικρό βάθος

δεν εμπόδιζαν το σπήσιμο των καγκέλων, αν και οι αρχαιολόγοι της Α' Εφορίας προσπαθούσαν υπηρεσιακά να σταματήσουν τις εργασίες.

Μετά από λαϊκή συνέλευση στις 12/01/03, τα κάγκελα τα έριξαν οι 500 κάτοικοι που είχαν συγκεντρωθεί.

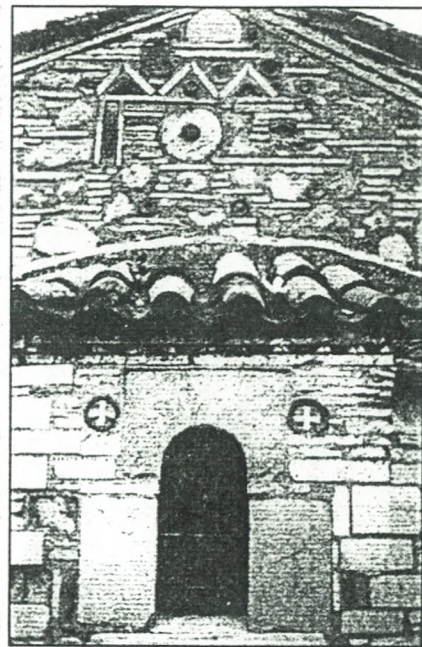
Επιπλέον καταγγέλουν την «υποβάθμιση και οικονομική εκμετάλλευση των λόφων Φιλοπάππου, το κυκλοφοριακό πρόβλημα μετά την πεζοδρόμηση των λεωφόρων Διονυσίου Αρεοπαγίτου και Αποστόλου Παύλου, όπου η κίνηση διοχετεύτηκε στους στενούς δρόμους των περιοχών Μακρυγιάννη, Κουκακίου και Πετραλώνων και την μετατροπή του περιφερειακού του Φιλοπάππου σε πάρκινγκ για τα πούλμαν των τουριστών».

Παράλληλα το Υπουργείο Πολιτισμού: Ανοίγει και επιστρώνει δρόμους και μονοπάτια στο λόφο. Κατασκευάζει πωλητήριο (μαγαζί) για ολυμπιακά και τουριστικά είδη δίπλα στο χώρο στάθμευσης αυτοκινήτων του εστιατορίου «Διόνυσος» και στη β' φάση των έργων προγραμματίζει να κατασκευάσει ένα θέατρο (τύπου Λυκαβηττού) στο δεύτερο λατομείο.

Οι κάτοικοι ξεκαθαρίζουν τι φοβούνται: «μια πόλη-φυλακή στην οποία όλα θα πωλούνται και θα αγοράζονται».

Ο ΕΟΤ ήδη πωλεί την περιουσία του σε ιδιώτες. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, ο «Διόνυσος», ο Λουμπαδιάρης και το θέατρο της Δώρας Στράτου ανήκουν στη δικαιοδοσία του.

Ήδη το πλακόστρωτο στον «Διόνυσο» –έργο του Πικιώνη– ξηλώθηκε «προσωρινά» και στην θέση του τοποθετήθηκε ασφαλτός!

«Πετρώματα που δείκεις δυνάμεις τα έπλασαν, βράχοι, συντρίμια βράχων και πέτρες... σκύβω και πιάνω ένα λιθάρι. Το χαϊδέω με το βλέμμα, με το χέρι... μελετώ την αρμονία του διαγράμματός του. Χαίρομαι τα ισοζυγίσματα τούτα των εξοχών και των εσοχών. Τα ισορροπήματα του φωτός και της σκιάς. Χαίρομαι απάνω του την πλήρωση των οικουμενικών εκείνων νόμων που, όπως έλεγε ο Γκαίτε, θα μας έμεναν άγνωστοι αν δεν τους ξεσκέπαζε στον ποιητή και τον καλλιτέχνη η αίσθηση του ωραίου.». Δημήτρης Πικιώνης, Συναισθηματική τοπογραφία, 1935.

Τα κάγκελα ήταν η σταγόνα που ξεχείλισε το ποτήρι. Η πιθανότητα του εισιτηρίου θεωρήθηκε από τους κατοίκους της περιοχής βεβαιότητα, αν τα κάγκελα παρέμεναν στην θέση τους. Σε περιοχή με περίμετρο πάνω από 4 χιλιόμετρα σχεδιαζόταν περιμετρική περίφραξη και η δημιουργία μόνο 7 εισόδων. 12 ευρώ είναι το ενιαίο εισιτήριο εισόδου.

Το Ολυμπείο, ο λόφος του Φιλοπάππου, ο Κεραμεικός, η Αρχαία Αγορά, η Ρωμαϊκή Αγορά, η βόρεια και νότια πλαγιά της Ακρόπολης είναι οι έξι αρ-

χαιολογικοί χώροι για τους οποίους ισχύει το ίδιο πράγμα: περιφράσσονται, δημιουργούνται εγκαταστάσεις υγιεινής, πωλητήρια και φυλάκια έκδοσης εισιτηρίων...

Ο φόβος της μελλοντικής ιδιωτικοποίησης των αρχαιολογικών χώρων που ήδη έγινε στην Ιταλία –από τον Μπερλουσκόνι– είναι ορατός.

Ό,τι έχει προηγηθεί στο Πεδίο του Άρεως, στο Στρέφη, στο Λυκαβηττό, αποθαρρύνει τις αισιόδοξες σκέψεις: Χρόνια εγκατάλειψη με συνέπεια τη συσσώρευση προβλημάτων, δημιουργία αργητικών εντυπώσεων στο ανυποψίαστο κοινό από τους υπαίτιους των προβλημάτων, κράτος και δήμο, και τέλος περιφράξη και εισβολή των ιδιωτικών συμφερόντων. Αναβάθμιση πρακτικά σημαίνει αποκλεισμό των κατοίκων και εμπορευματοποίηση των χώρων εν όψει των Ολυμπιακών Αγώνων.

Όλα τα παραπάνω δεν συμφωνούν ούτε με την άποψη των διαμορφώσεων από τον Πικιώνη, αλλά ούτε και με το γεγονός ότι ο χαρακτήρας του λόφου είναι πολυσχιδής. Είναι κηρυγμένος αρχαιολογικός χώρος, αλλά πάντα ένας ελεύθερος χώρος, με σημαντικό οικοσύστημα (έχουν καταγραφεί 128 είδη ενδημικών και αποδημητικών πουλιών), ένας χώρος περιπάτου και αναψυχής. Και ως τέτοιος έχει κηρυχθεί διατηρητέος.

Ο ίδιος ο Πικιώνης προσδιορίζει το 1955 τον χαρακτήρα του έργου του –σε επιστολή προς τον τότε υπουργό Δημοσίων Έργων Κ. Καραμανλή: «το έργο του είναι λίαν ευρύ και, ως εκ της φύσεώς του, πολυσχιδές. Περιλαμβάνει στοιχεία πολεοδομικά, ως είναι οι οδοί, η διαμόρφωση κόμβων συγκοινωνίας και πλατειών σταθμεύσεως. Περιλαμβάνει επίσης κατασκευήν λιθοστρώτων και πλακοστρώτων οδών αναλημματικών τοίχων ή τοίχων περιφράξεως, φυλακίων και αναπαυτηρίων, διαμορφώσεις χώρου, θαμνοφυτεύσεις και δενδροφυτεύσεις κ.τ.λ.». Όλα αυτά βεβαίως με την προϋπόθεση ότι «το προκείμενον έργο δεν είναι μηχανικόν, αλλ' ότι είναι ουσιαστικώς καλλιτεχνικόν, εμπεριέχον πολλήν χειρωναξίαν».

Προέβλεψε από τότε και τους πιθανούς κινδύνους: «Η ενδεχομένη κακο-

«Η Γη τούτη κείται τώρα ως το πριν όμορφο σώμα ενός δεικού πλάσματος όπου κατατρώγει τις σάρκες του η αρρώστια. Κι αν είχε μιλή –κι έχει αλλά δεν την ακούμε– θα 'λεγε: Δείλαιοι και αμαθείς και βάρβαροι, τι κάνετε; Τι σφανίζετε;». Δημήτρης Πικιώνης, Αϊώνη, 1964.

τεχνία των επί μέρους στοιχείων θα δημιουργήσει αισθητικής αντινομίας ικανά να καταβιάσουν την στάθμη της επιτεύξεως του συνόλου.

Όσον αφορά το πρόσωπον του αρχιτέκτονος ο οποίος θα παρείχε τις εγγυήσεις της επιτελέσεως του έργου τούτου, ούτος δέον να είναι ικανός να αρθρή υπεράνω των κατά συνθήκην και εφημέρων συλλήψεων αίτινες χαρκτηρίζουν την εποχήν μας».

Η συντονιστική επιτροπή των κατοίκων –25-30 άτομα εκλεγμένα από 4 λαϊκές συνελεύσεις– προσπαθεί:

- Να διατηρήσει ο λόφος τον χαρακτήρα του παραμένοντας ένας ελεύθερος χώρος περιπάτου και αναψυχής μέσα σε ένα πανέμορφο φυσικό τοπίο, διάσπαρτο με αρχαιολογικά ευρήματα και μνημεία.

- Να κρατηθεί μακριά από οποιουδήποτε είδους οικονομική εκμετάλλευση.

- Να διαφυλαχθεί το υπάρχον οικοσύστημα και η υψηλή αισθητική που προσφέρει ο χώρος με το αρχιτεκτονικό έργο διαμόρφωσης τοπίου το οποίο έγινε τη δεκαετία του '50 από τον Δημήτρη Πικιώνη και περιλαμβάνει τα λιθόστρωτα από τα Προπύλαια έως του Φιλοπάππου, τους χώρους στάσης και θέασης, το εκκλησάκι και το εντευκτήριο του Λουμπαρδιάρη.

... Τα έργα που πρέπει να γίνουν:

- Ολοκλήρωση του συστήματος πυρασφάλειας με κρουνοί και αντλιοστάσιο. Εδώ η Ανώνυμη Εταιρεία Ενοποίησης Αρχαιολογικών Χώρων Αθήνας έχει δείξει εντυπωσιακή ολιγωρία, σε αντιδιαστολή με την περίφραξη. Δεν προβλέπονται πυροσβεστικοί κρουνοί και το απαραίτητο για τη λειτουργία

του συστήματος αντλιοστάσιο. Επίσης το υπάρχον δίκτυο άρδευσης ούτε επισκευάζεται ούτε αξιοποιείται για τους καλοκαιρινούς μήνες και τις περιόδους ξηρασίας.

Μπορούμε να φανταστούμε τι έχει να γίνει σε περίπτωση πυρκαγιάς στην περιοχή...

- Αποκατάσταση του ήδη υπάρχοντος αρδευτικού συστήματος.

- Στήριξη των βράχων στη νότια πλευρά όπου έγιναν κατολισθήσεις. Τον Μάρτη του 1998 αποκολλήθηκαν βράχια πολλών τόνων και κατέπεσαν, χωρίς θύματα, στην οδό Πανατωλίου η οποία έμεινε κλειστή για πολλές μέρες. Εκεί που έπεσαν οι βράχοι έοθσαν μια απλή ξύλινη σκαλωσιά και συρμάτινα πλαίσια, τα οποία δεν έχουν σταθεί ικανά να σταματήσουν τη ρωγμή των 20 εκατοστών αρχικά, πριν 20 χρόνια, η οποία διαρκώς διευρύνεται.

- Πρόσληψη υπαλλήλων φύλαξης για τις αρχαιότητες.

- Αποκατάσταση του τοπίου με την αφαίρεση των τσιμέντων από το δρόμο στο λόφο των Νυμφών και την υπαίθρια έκθεση γλυπτικής στο νταμάρι.

- Αποκατάσταση του λιθόστρωτου χώρου στάθμευσης στον «Διόνυσο».

- Αποκλεισμός των τροχοφόρων.

- Λύση στο πρόβλημα των πούλμαν.

- Ματαίωση των σχεδίων για θέατρο στο μικρό νταμάρι (αντιπρόταση για παιδότοπο με υλικά φίλικα προς το περιβάλλον, στη θέση του τοιμέντου και του σίδερου της υπαίθριας έκθεσης).

- Αντιπρόταση για πέτρινα τοίχια συγκράτησης του εδάφους –αναλημματικοί τοίχοι– όπου χρειάζεται αντί για σιδερένια περίφραξη.

ΕΝΟΠΟΙΗΣΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΑΘΗΝΑΣ Α.Ε.

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΝΑΔΕΙΞΗ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΦΙΛΟΠΑΠΠΟΥ

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

ΜΕΛΕΤΗΤΗΣ

ΝΙΚΟΣ ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ

Δρ βιολόγος-περιβαλλοντολόγος

ΕΠΙΒΛΕΠΟΝΤΕΣ ΕΑΧΑ Α.Ε.

ΜΑΡΩ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΑΪΣΤΡΑΛΗΣ

ΝΕΣΤΟΡΑΣ ΜΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

αρχιτέκτων

τοπογράφος-πολιτικός μηχανικός

μηχανολόγος

ΑΘΗΝΑ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2001

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1.	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1-1
1.1	ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ.....	1-1
1.2	ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΗΤΕΣ.....	1-1
1.3	ΕΚΠΟΝΗΣΗ & ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	1-2
2.	ΠΕΡΙΛΗΨΗ	2-1
2.1	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΥΠΑΡΧΟΥΣΑΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	2-1
2.2	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ.....	2-2
2.2.1	Κατασκευή νέου θεάτρου Δόρας Στράτου.....	2-2
2.2.2	Αναπαυτήριο Λουμπαρδιάρη.....	2-3
2.2.3	Χώρος έκθεσης γλυπτικής.....	2-3
2.2.4	Περίφραξη του λόφου Φιλοπάππου	2-4
2.2.5	Χώροι υγιεινής αποβάθρας Διονύσου.....	2-4
2.3	ΠΙΘΑΝΕΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ.....	2-4
2.4	ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ.....	2-5
3.	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ.....	3-1
3.1	ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	3-1
3.1.1	Γεωμορφολογικά και κλιματολογικά χαρακτηριστικά	3-1
3.1.2	Χλωρίδα	3-1
3.1.3	Πανίδα	3-5
3.2	ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΝΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ.....	3-13
3.2.1	Χρήσεις Γης	3-13
3.2.2	Οδική κυκλοφορία.....	3-14
3.3	ΠΙΕΣΕΙΣ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ - ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΡΥΠΑΝΣΗΣ	3-15
3.3.1	Ανθρωπογενείς επιδράσεις στα πουλιά.....	3-15
3.3.2	Αέρια ρύπανση	3-16
3.3.3	Θόρυβος	3-17
3.4	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ - ΕΡΓΑ.....	3-18
4.	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ.....	4-1
4.1	ΘΕΑΤΡΟ "ΔΟΡΑΣ ΣΤΡΑΤΟΥ"	4-1
4.1.1	Χωροθέτηση θεάτρου.....	4-1
4.1.2	Κτιριολογικό πρόγραμμα	4-1
4.1.3	Διαμόρφωση θεάτρου.....	4-2
4.1.4	Γενική περιγραφή κατασκευών.....	4-3
4.1.5	Συμπληρωματικές κατασκευές.....	4-4
4.1.6	Κατασκευές υπαίθρου	4-4

4.2	ΑΝΑΠΑΥΤΗΡΙΟ ΛΟΥΜΠΑΡΔΙΑΡΗ	4-5
4.3	ΧΩΡΟΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΓΛΥΠΤΙΚΗΣ	4-5
4.3.1	Γενική περιγραφή κατασκευών	4-6
4.4	ΠΕΡΙΦΡΑΞΗ ΤΟΥ ΛΟΦΟΥ ΦΙΛΟΠΑΠΠΟΥ.....	4-7
4.4.1	Εκσκαφές - επιχωματώσεις	4-8
4.4.2	Καθαιρέσεις - αποξηλώσεις	4-8
4.4.3	Εργασίες σκυροδέτησης	4-8
4.4.4	Τοίχοι περίφραξης από λιθοδομή.....	4-8
4.5	ΧΩΡΟΙ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΑΠΟΒΑΘΡΑΣ ΔΙΟΝΥΣΟΥ.....	4-8
5.	ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΠΤΩΣΕΩΝ	5-1
5.1	ΕΠΠΤΩΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ.....	5-1
5.1.1	Υγρά απόβλητα / Νερά.....	5-1
5.1.2	Στερεά απόβλητα.....	5-1
5.1.3	Αέρια ρύπανση	5-2
5.1.4	Θόρυβος	5-2
5.1.5	Δονήσεις	5-2
5.1.6	Χρήσεις γης	5-2
5.1.7	Βλάστηση	5-2
5.2	ΕΠΠΤΩΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ.....	5-3
5.2.1	ΘΕΑΤΡΟ "ΔΟΡΑΣ ΣΤΡΑΤΟΥ"	5-3
5.2.2	ΧΩΡΟΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΓΛΥΠΤΙΚΗΣ.....	5-3
5.2.3	ΠΕΡΙΦΡΑΞΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ	5-4
5.3	ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΛΥΣΗ "ΜΗ ΕΡΓΟ"	5-4
6.	ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΕΠΠΤΩΣΕΩΝ	6-1
6.1	ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ	6-1
6.1.1	Αντιμετώπιση των επιπτώσεων στην ατμόσφαιρα.....	6-1
6.1.2	Αντιμετώπιση των επιπτώσεων στο έδαφος και το υπέδαφος	6-2
6.1.3	Αντιμετώπιση των επιπτώσεων στα νερά	6-3
6.1.4	Αντιμετώπιση του θορύβου της φάσης κατασκευής.....	6-3
6.1.5	Αντιμετώπιση των επιπτώσεων από την εκχέρσωση της βλάστησης	6-3
6.2	ΚΑΤΑ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ	6-4
6.2.1	Αντιμετώπιση των επιπτώσεων στην ατμόσφαιρα.....	6-4
6.2.2	Αντιμετώπιση του θορύβου.....	6-4
6.2.3	Αντιμετώπιση των επιπτώσεων στην κυκλοφορία	6-5
6.2.4	Αντιμετώπιση των επιπτώσεων στην κατοικία	6-5
6.2.5	Αντιμετώπιση των επιπτώσεων της περίφραξης του αρχαιολογικού χώρου	6-5
6.3	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΙ ΟΡΟΙ	6-6
7.	ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ.....	7-1

Στις διαμορφώσεις υπαίθρου που αφορούν στην περιοχή εισόδου και προσπελάσεων, επικρατεί το κυρίαρχο υλικό δαπέδου, το συμπίεσμένο χώμα με λεπτύκοκκα αδρανή, ενώ οι παρειές επισημαίνονται με επίστρωση μεικτής επιφάνειας από σκυρόδεμα αμμοβολημένο και φιλέτα μαρμάρου κτενιστά.

Φυσική πέτρα χρησιμοποιείται για την οριοθέτηση διαφορετικών επιπέδων και σχηματισμό βραχόκηπων.

4.2 ΑΝΑΠΑΥΤΗΡΙΟ ΛΟΥΜΠΑΡΔΙΑΡΗ

Το Αναπαυτήριο, ο περιβάλλων χώρος, τα πλακόστρωτα και το πράσινο του ευρύτερου χώρου του Λουμπαρδιάρη έχουν χαρακτηριστεί ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο και Έργο Τέχνης (ΦΕΚ 696/Β/96).

Το έργο περιλαμβάνει την πλήρη αποκατάσταση της αρχικής μορφής των κτιριακών εγκαταστάσεων και του περιβάλλοντος χώρου του Αναπαυτηρίου Λουμπαρδιάρη, όπως αυτή η μορφή είχε τελειωθεί με τη μελέτη και τις επί τόπου οδηγίες του καθηγητή Δ. Πικιώνη.

Η αρχική ιδέα για την κατασκευή του Αναπαυτηρίου ήταν να λειτουργεί σε συνδυασμό με το ναό του Αγ. Δημητρίου, ένα είδος "αρχονταρίκι", αλλά και ανεξάρτητα, σε καμία όμως περίπτωση ως κερδοφόρος επιχείρηση - αναψυκτήριο.

Στο Αναπαυτήριο και τον περιβάλλοντα χώρο του έχουν γίνει πολλές και σημαντικές επεμβάσεις, που έχουν αλλοιώσει σε μεγάλο βαθμό την αρχική μορφή και λειτουργία.

Η τεκμηρίωση της αρχικής μορφής του Αναπαυτηρίου και του περιβάλλοντος χώρου του στα στοιχεία που έχουν δημοσιευτεί στο τεύχος *"Δημήτρης Πικιώνης, Διαμόρφωση του περί την Ακρόπολη Αρχαιολογικού Χώρου 1954 - 1957, Τεύχος VII, Εκδόσεις Μπάστα - Πλέσσα, Αθήνα 1994"*. Τα στοιχεία αυτά, έστω και λιγοστά, είναι ικανά για να ανασυνθέσουν το πνεύμα και τη μορφή που θέλησε ο Πικιώνης να δώσει στο Αναπαυτήριο και τον περιβάλλοντα χώρο (υλικά, είδη φυτών, χρήση, μορφή κ.λπ.).

Σήμερα στον άμεσο περιβάλλοντα χώρο του Αναπαυτηρίου υπάρχει ένα ανεξάρτητο κτίριο που στεγάζει τα κοινόχρηστα WC. Το κτίριο αυτό διατηρείται εξωτερικά ως έχει και διαρρυθμίζεται εσωτερικά με χρήση πάλι κοινόχρηστων WC.

4.3 ΧΩΡΟΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΓΛΥΠΤΙΚΗΣ

Ο χώρος, πυθμένας ενός λατομείου, χαρακτηρίζεται από "κλειστότητα" και ορίζεται κυρίως από την κατακόρυφη επιβλητική παρειά του λατομημένου βράχου και τις χαμηλότερες εδαφικές εξάρσεις.

Ως έκταση μπορεί να κριθεί ανεπαρκής για την οργάνωση διεθνούς "Biennale" γλυπτικής, μπορεί όμως να αποτελέσει το κεντρικό επεισόδιο μιας τέτοιας οργάνωσης, μια και η φυσική του διαμόρφωση προσφέρεται ως χώρος έκθεσης γλυπτικής.

Ο τρόπος διαμόρφωσης αφορά στην προσαρμογή επικαθήμενων στοιχείων, που θα αποτελέσουν την αναγκαία υποδομή για την εξυπηρέτηση της συγκεκριμένης λειτουργίας, δίνοντας την ευχέρεια σε εναλλακτικούς τρόπους χειρισμού του χώρου.

Δεν προβλέπονται επεμβάσεις αφαιρετικές - όπως εκσκαφές - στην υπάρχουσα κατάσταση, εκτός από ελάχιστες πιθανές εξομαλύνσεις στη βάση του λατομημένου βράχου, για την καλύτερη έδραση των στοιχείων υποδομής.

Επιπρόσθετα, για τη λειτουργία του χώρου θα απαιτηθούν:

- η κατασκευή των κατάλληλων προσβάσεων στο χώρο για πεζούς και οχήματα
- η κατασκευή προστατευτικών κιγκλιδωμάτων στην κορυφογραμμή του βράχου, για την οριοθέτηση και φύλαξη του χώρου, αλλά κυρίως για την προστασία από πιθανές κατολισθήσεις λίθων, τυχαίες ή ηθελημένες.

Η σύνθεση διακρίνεται σε τρία μέρη που ορίζονται από αντίστοιχες λειτουργικές και σημασιολογικές κατασκευές.

- Η πύλη. Σημείο μετάβασης και πέρασμα του ορίου ανάμεσα σε δύο κόσμους. Περιλαμβάνει τα στοιχεία σήμανσης και το περίπτερο ελέγχου / πληροφοριών.
- Η πορεία. Αφορά σε μια διαδικασία περιπλάνησης μέσω ενός συνόλου χώρων σε διαφορετικά επίπεδα και με διαφορετικές δυνατότητες οργάνωσης και παρουσίασης θεμάτων. Η ελικοειδής διαδρομή, κύριο οργανωτικό στοιχείο του εκθεσιακού χώρου, είναι εξαρτημένη από μια κεντρική ευθύγραμμη πορεία, που λειτουργεί ως οδός σύντομης επιστροφής και εξόδου.
- Η στοά. Ως κατάληξη της πορείας εξυπηρετεί την ανάγκη δημιουργίας ενός περισσότερο ορισμένου τόπου και ενός εξειδικευμένου περιβάλλοντος, όπου θα μπορούν να εκτίθενται αντικείμενα ειδικών απαιτήσεων.

Η έκταση, η μορφή και η υλικότητα θα καθορίζεται κάθε φορά από το περιεχόμενο και τις οργανωτικές ιδέες της έκθεσης.

Ένα σύνολο εδράνων (κερκίδων) στο τέρμα ενός ευρύτερου επιπέδου, επιτρέπει την οργάνωση ομιλιών σε περιορισμένο κοινό ή και οργάνωση παράλληλων και εναλλακτικών εκδηλώσεων που θα επιτρέπουν στο χώρο να λειτουργεί αυτοτελώς και σε περιόδους που δεν λειτουργεί η έκθεση.

Δεν προβλέπεται η εγκατάσταση WC κοινού θεωρώντας ότι το συγκρότημα WC της περιοχής θεάτρου "Δώρας Στράτου" είναι σε προσιτή απόσταση.

4.3.1 Γενική περιγραφή κατασκευών

- Πύλη: Αποτελείται από μεταλλικά πλαίσια που λειτουργούν ως πεσσοί και ορίζουν τα περάσματα. Στηρίζονται σε ράγες που πλαισιώνουν πλάκες δαπέδου από οπλισμένο σκυρόδεμα. Το σύστημα εδράζεται σε διαμορφωμένη επιφάνεια από εγκιβωτισμένα αδρανή.
- Περίπτερο: Αποτελεί μια ένθετη ελαφριά κατασκευή. Τα φέροντα στοιχεία της κατασκευάζονται από μεταλλικά πλαίσια. Τα στοιχεία πλήρωσης συνιστούν πανέλλα "σάντουιτς" όπου η εξωτερική επιφάνεια τους αποτελείται από πλάκες μαρμάρου αμμοβολημένες 2 χιλιοστών, η εσωτερική παρειά από κόντρα πλακέ θαλάσσης, ενώ ενδιάμεσα περιλαμβάνεται θερμομόνωση από εξηλασμένη πολυστερίνη 5 εκατοστών.

Αριθμ. Πρωτ. 2593

Αθήνα, 20 Μαρτίου 2001

Προς
Τον κ. Γιάννη Καλαντίδη
Πρόεδρο της ΕΑΧΑ

Θέμα: Προδιαγραφές για την τροποποίηση της μελέτης συνολικής ανάδειξης
αρχαιολογικού χώρου Φιλοπάππου στα πλαίσια της Ενοποίησης των Αρχαιολογικών
Χώρων της Αθήνας

Σε συνέχεια του αριθμ. πρωτ. 2502/15.3.01 εγγράφου μας σχετικά με τις
προδιαγραφές για την σύνταξη - τροποποίηση των μελετών για τα έργα στους
αρχαιολογικούς χώρους που εντάσσονται στο έργο "Ενοποίηση Αρχαιολογικών
Χώρων της Αθήνας" σας αποστέλλω συμπληρωματικά για τον αρχαιολογικό χώρο
του Φιλοπάππου τις προδιαγραφές της 1^{ης} Εφορείας Νεωτέρων Μνημείων και
παρακαλώ να διαβιβαστούν στους μελετητές ώστε να ληφθούν υπόψη στις σχετικές
μελέτες.

1. Το κτίσμα του αναψυκτηρίου και ο περιβάλλον χώρος θα πρέπει να απαλλαγούν
από τις όποιες προσθήκες και να επανέλθουν στην αρχική τους μορφή.
2. Θα πρέπει να διατηρηθεί η χρήση του αναψυκτηρίου με περιορισμένα είδη.
3. Δεν υπάρχει αντίρρηση για την κατασκευή νέων W.C., σύμφωνα με τις υποδείξεις
της Α' ΕΠΚΑ.
4. Δεν υπάρχει κατ' αρχήν αντίρρηση να τοποθετηθεί η προτομή του αρχιτέκτονα Δ.
Πικιώνη στον περιβάλλοντα χώρο του συγκροτήματος, σύμφωνα με την πρόταση
της οικογένειας Πικιώνη. Θα πρέπει να γίνει συγκεκριμένη πρόταση από τους
μελετητές και να εισηγηθεί για το θέμα η συναρμόδια Διεύθυνση Καλών Τεχνών
του ΥΠΠΟ.
5. Μόλις ολοκληρωθεί η μελέτη στην οποία θα καταγράφονται η έκταση και το
είδος των επεμβάσεων που έχουν γίνει και θα καθοριστεί ο τρόπος (υλικά, μορφή,
τρόπος κατασκευής κ.λ.π.) αποκατάστασης και επαναφοράς στην αρχική μορφή
θα πρέπει να διαβιβαστεί στην 1^η Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων για να εισηγηθεί
σχετικά.

Μετά τα ανωτέρω παρακαλώ για τις δικές σας ενέργειες.

Λίνα Μενδώνη

Κοινοποίηση:

ΓΔΑ
ΓΔΑΜΤΕ
ΔΙΠΚΑ
ΔΙΠΚΑΝΜ
1^η ΕΝΜ
Α' ΕΠΚΑ

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
ΠΡΟΣΤΑΜΕΝΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΣΤΑΜΟΥ

σύμφωνα με την αρ. ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ.03/8398/537/15.2.01 Υ.Α., όσον αφορά στο νότιο αναλημματικό τοίχο, στην απορροή των ομβρίων και στη διέλευση των Η/Μ δικτύων.

- Η καταγραφή και αποτύπωση της υπάρχουσας κατάστασης των δικτύων.
- Η υποβολή υδρολογικής μελέτης.
- Η εκπόνηση φυτοτεχνικής μελέτης πριν την οριστική μελέτη άρδευσης και πυρόσβεσης.
- Η δημιουργία αυτόματου συστήματος πυρανίχνευσης- πυρόσβεσης.
- Η προσεκτική εξέταση των προτεινόμενων λύσεων σχετικά με την ηλεκτροδότηση του χώρου.
- Η δημιουργία ενός κεντρικού συστήματος για τον έλεγχο, το συντονισμό και την παρακολούθηση του συνόλου των ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων.
- Η εκπόνηση φωτοτεχνικής μελέτης (περιμετρικός φωτισμός, φωτισμός ασφαλείας, φωτισμός ανάδειξης).

γ) Τονίζεται ότι σε επίπεδο Οριστικής Μελέτης θα πρέπει να αντιμετωπισθεί η διέλευση των δικτύων περιμετρικά στο χώρο, σε σχέση με τις περιφράξεις αλλά και με το δίκτυο της πόλης.

δ) Θα πρέπει να τονιστεί η ανάγκη πρόβλεψης, κατά το σχεδιασμό των δικτύων, αναμονών για την ανάπτυξη των μελλοντικών εγκαταστάσεων του χώρου και να καθοριστούν οι αναμονές στις 7 εγκεκριμένες εισόδους του αρχαιολογικού χώρου.

ε) Θα πρέπει να γίνει ακριβής δήλωση των χαράξεων των δικτύων στις διαδρομές εντός του αρχαιολογικού χώρου (βάθος, πλάτος, ύψος εγκατασκευής, τομές). Θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι ιδιαιτερότητες που παρουσιάζει ο αρχαιολογικός χώρος καθώς και το ύψος της επιστρώσης των διαδρομών.

στ) Το δίκτυο στο πλακόστρωτο Πικιώνη θα πρέπει να επεκταθεί και πέρα από τη διασταύρωση του θεάτρου της Δώρας Στράτου, έως το πλάτωμα θέασης.

ζ) Θα πρέπει να αποτυπώνεται στο βασικό άξονα της οδού Κοίλης η χάραξη των δικτύων στην παράλληλη από βόρεια οδού της από το λιθόστρωτο από την Πνύκα έως και την είσοδο Ε2, σύμφωνα με την αρ. ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ.03/8398/537/15.2.01 Υ.Α., από 15/2/01 Υπουργική Απόφαση έγκρισης μελέτης της "Συνολικής Ανάδειξης του Αρχαιολογικού Χώρου του Φιλοπάππου".

η) Θα πρέπει να καταργηθεί η διέλευση των δικτύων από το άνοιγμα των στοών της Πνύκας (οδός Β). Προτείνεται να προβλεφθεί η διέλευση εξωτερικά της περιμέτρου του Κοίλου.

θ) Ιδιαίτερη μέριμνα θα πρέπει να ληφθεί όσον αφορά στην οδό Γ και τη σχέση της με το Διατείχισμα και τις διαμορφώσεις Πικιώνη.

ι) Θα πρέπει να δηλώνεται η περιμετρική διέλευση των δικτύων στο Λόφο των Νυμφών (Αστεροσκοπείο, Αγ. Μαρίας).

5. Όσον αφορά στα Η/Μ των δικτύων της Αργαίας Αγοράς και του Αρείου Πάγου, δεν υφίσταται θέμα οριστικοποίησης των οδεύσεων, διότι με την αριθμ. ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ03/8401/533/15.2.01 Υ.Α. εγκρίθηκαν οι προτεινόμενες χαράξεις των διαδρομών εντός του χώρου, κυρίων και δευτερευουσών, πλην του χώρου δυτικά του Ελευσινίου.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

Συμπληρωματικά θα ήθελα να σας επισημάνω τα εξής:

1. Όσον αφορά στη μορφή των φυλακίων του Ολυμπίου, η οποία έχει ήδη εγκριθεί, σημειώνουμε ότι από παραδρομή δεν ζητήθηκε η αντικατάσταση της

ΕΝΟΠΟΙΗΣΗ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ
ΧΩΡΩΝ ΑΘΗΝΑΣ Α.Ε.

Ντόρα Γαλάνη
αρχιτέκτων πολεοδόμος

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Αρ. Πρωτ.	Ημερομηνία
1238	9/9/05
ΦΑΚ	ΣΑΚ

Αθήνα, 30 Σεπτεμβρίου 2005
Αρ. Πρωτ. : 538

Προς

1. ΥΠ.ΠΟ
 - α. Εφορία Νεωτέρων Μνημείων
 - β. ΔΠΚΑ
 - γ. Α' ΕΠΚΑ
 - δ. 1^η ΕΒΑ
2. Ε.Τ.Α

Κοινοποίηση :

1. Καθηγητή κ. Χαράλαμπο Μπούρα
2. Ελληνική Εταιρεία Προστασίας Περιβάλλοντος

Σχετ. : Επιστολή του καθηγητού κ. Χαρ. Μπούρα (Α.Π. ΕΑΧΑ Α.Ε. 706/29.8.2005)

Σε συνέχεια παλαιότερης αλληλογραφίας μας, σας διαβιβάζουμε επιστολή του καθηγητού κ. Χαρ. Μπούρα, θεωρώντας ότι όλοι όσοι έχουμε έρθει σε επαφή με τα ανεκτίμητης αξίας έργα του Δασκάλου Δ. Πικιώνη συμμεριζόμαστε την αγωνία και τις απόψεις του.

Ακόμη και όσοι από μας δεν τυχαίνει να έχουμε τις ειδικές γνώσεις του καθηγητού κ. Μπούρα για το θέμα και δεν είχαμε την τύχη να είμαστε μαθητές του Πικιώνη, τιμούμε τον αρχιτέκτονα, τον καλλιτέχνη, τον στοχαστή και θλιβόμαστε ειλικρινά για τη σημερινή κατάσταση των έργων του, πενήντα περίπου χρόνια από την ολοκλήρωσή τους.

Από το καταστατικό της εταιρείας μας δεν προκύπτει σχετική με τα Έργα αρμοδιότητα, γι' αυτό και παρακαλούμε για τις δικές σας ενέργειες.

Εάν από τις προσεγγίσεις των αρμοδίων Υπηρεσιών σας προκύψει ότι - στο πλαίσιο των κατευθύνσεών σας - η ΕΑΧΑ Α.Ε. μπορεί να συνδράμει σ' αυτή την προσπάθεια, είμεθα πρόθυμοι να παράσχουμε κάθε δυνατή βοήθεια τόσο σε επίπεδο μελέτης όσο και σε επίπεδο κατασκευής.

Ντόρα Γαλάνη
Διευθυντής - Τεχνικός Διευθυντής

ΣΥΝ. : (α) σχετική επιστολή καθηγητού κ. Χαρ. Μπούρα

Υπ' όψην
κας Γαλιάνη. —

ΑΡ. ΠΡΩΤ. 706
ΗΜ/ΝΙΑ ... 29.8.2005.

Χαράλαμπος Μπούρας
Ομοτ. Καθηγητής Ε.Μ.Π.
Οδός Αναγνωστοπούλου 37
ΑΘΗΝΑΙ 106 73

Ινα, 25 Αυγούστου 2005

Προς την Ενοποίηση των Αρχαιολογικών Χώρων Αθηνών
Οδός Λυκούργου, αρ. 17
Αθήνα 105 52

Θέμα: Αποκατάσταση των έργων Δ. Πικιώνη

Κύριε Διευθυντά

Παρακαλώ να επιληφθείτε του έργου της αποκατάστασης των έργων του Δημητρίου Πικιώνη και να λάβετε υπ' όψη σας τα ακόλουθα:

Η σημασία των έργων στον λόφο του Φιλοπάππου, τον Άγιο Δημήτριο Λομπαρδιάρη και στις προσβάσεις της Ακροπόλεως, τα οποία σχεδίασε και επέβλεψε ο Δημήτριος Πικιώνης κατά την δεκαετία του 1950, έχει αναγνωρισθεί διεθνώς. Το σύνολο των έργων αποτελεί ένα μοναδικής ευαισθησίας νεοελληνικό μνημείο των μέσων του περασμένου αιώνας και κατά συνέπεια είναι καθήκον όλων μας να διατηρηθεί αναλλοίωτο και να προβληθεί από πλευράς πολεοδομικής, αρχιτεκτονικής και τουριστικής.

Δυστυχώς κατά το διάστημα των 45 χρόνων που μας χωρίζουν από το πέρας των έργων, το μοναδικό αυτό σύνολο, συνεχώς υποβαθμίζεται ποιοτικώς. Αυτό οφείλεται α) Στην χωρίς ειδικούς όρους εκμετάλλευση του αναψυκτηρίου Λομπαρδιάρη και την κακή συντήρησή του από τους εκάστοτε διαχειριστές, β) Στην ανεξέλεγκτη χρήση του ναού, ο οποίος σημειωτέον δεν ολοκληρώθηκε από τον Πικιώνη και γ) Στην πρόχειρη και με άγνοια των αρχών της μορφολογίας συντήρηση ή επισκευή που γινόταν (και γίνεται) σε όλη την έκταση του έργου.

Έχω την τιμή να είμαι ένας από τους μαθητές του Δημήτρη Πικιώνη κατά το διάστημα 1954 – 1957 και μάλιστα να έχω εκπονήσει την επί διπλώματι εργασία μου υπό τις οδηγίες του η οποία ως θέμα είχε λεπτομέρειες από το συγκρότημα του ναού και του περιπτέρου του Λομπαρδιάρη. Ορισμένα σχέδιά μου της εποχής εκείνης είναι κατατεθειμένα στο Μουσείο Μπενάκη. Έτσι κάθε επίσκεψή μου στον χώρο γίνεται οδυνηρή δοκιμασία γιατί

βλέπω αυτά που με άκρα ευαισθησία αυτός δημιούργησε εδώ και χρόνια να ευτελίζονται ή να καταστρέφονται για κάποια οικονομικά οφέλη ή από άγνοια και κακό γούστο.

Προχείρως σημειώνω μερικές παρατηρήσεις:

Α) Στο αναψυκτήριο. Προστέθηκε βορείως της στοάς ένα στέγαστρο με σύγχρονα υλικά, ασυμβίβαστο με την αρχική σύνθεση, με σκοπό την επαύξηση των τραπεζοκαθισμάτων. Στους ξύλινους κίονες προστέθηκαν ευτελή φωτιστικά και κρεμάστηκαν παντού καλώδια. Στην στοά του belvedere προς την Ακρόπολη, επίσης κρεμάστηκαν φαναράκια και στολίδια εντελώς ασυμβίβαστα. Για λόγους κυκλοφορίας στο συγκρότημα προστέθηκαν ζαρντινιέρες από σκυρόδεμα, οι συνήθειες των πεζοδρομίων. Στην ξύλινη στοά υπάρχουν ακόμα οι οδηγοί των υαλοστασίων που είχαν προστεθεί άλλοτε. Στον μαρμαρίνο τοίχο της κυρίως στοάς έγιναν μη αναστρέψιμες καταστροφές με προσθήκη πίνακος ηλεκτρικών, καρτοτηλεφώνου, στηριγμάτων καλωδίων κλπ. Η ψάθινη οροφή της στοάς βερνικώθηκε. Παντού προστέθηκαν αγοραία καθίσματα και τραπέζια, ένα γραφείο, και στο μικρό παρασκευαστήριο του αναψυκτηρίου συσσωρεύθηκαν παντοειδή μηχανήματα.

Β) Στην εκκλησία. Στα ανιδώματα του κυρίως ναού προστέθηκαν μαρμαρόπλακες και έγινε η συνήθης συσσώρευση φωτιστικών, ευτελεστάτων εικόνων, καλωδίων, στασιδίων, πάγκων και ευτελών καθισμάτων. Σύγχρονες εικόνες ακουμπούν στις μεταβυζαντινές τοιχογραφίες. Στο βόρειο άκρο του μεγάλου ξύλινου γείσου έχει στερεωθεί προβολέας. Ένα ευτελέστατο κιγκλίδωμα χωρίζει το ιερό από το αρχαίο παρόδιο ιερό που είχε ανασκαφεί το 1950. Παντού κρέμονται δέσμες καλωδίων. Οι πόρτες έχουν παραμορφωθεί από ένθετα άθλια κοσμηματα και έχουν λουστραριστεί. Σε όλα τα παράθυρα έχουν προστεθεί διπλές σιδεριές ασφαλείας και από τα ζευκτά έχουν κρεμαστεί πολυέλαιοι. Στα μικρά ανιδώματα της προσόψεως (στα οποία ο Πικιώνης είχε προγραμματίσει τοιχογραφίες του Τσαρούχη) κρέμονται φτηνές εικόνες και στο γείσον έχει καρφωθεί ένας σταυρός.

Γ) Πρόπυλο. Και εδώ έχει καρφωθεί ένας σταυρός και υπάρχουν φωτιστικά και καλώδια. Οι επισκευές που έχουν γίνει (προ ετών το πρόπυλο ήταν ετοιμόρροπο) είναι κακότεχνες με κάλυψη από λαμαρίνα, τσιμεντώματα στην βάση των ξύλινων στύλων κλπ.

Όπως είναι γνωστό ο Πικιώνης σχεδίαζε και τις πιο μικρές λεπτομέρειες και επεδίωκε την ανάδειξη των φυσικών υλικών με αναγωγή στις φόρμες της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής. Δεν ήθελε βιομηχανικά υλικά και αντιπαθούσε την ψεύτικη πολυτέλεια, τα αγοραία έπιπλα ή την ευτέλεια των αφιερωμάτων της σημερινής λατρείας. Το κατάντημα του συγκροτήματος του Λομπαρδιάρη θα μπορούσε να γίνει θέμα για έρευνα ως προς την συμπεριφορά των Ελλήνων σε σχέση με την τέχνη και τα μνημεία.

Για την αποκατάσταση του συγκροτήματος θα επρόκεινα τα εξής:

Α) Να γίνει ανάθεση μελέτης σε έμπειρο και αποδεδειγμένων ικανοτήτων αρχιτεκτονικό γραφείο, με συμφωνία της κας Αγνής Πικιώνη, το οποίο θα αναλάβει την αποκατάσταση των ζημιών, την απόκρυψη όλων των ηλεκτρικών εγκαταστάσεων και την ολοκλήρωση της εκκλησίας (της οποίας πολλά παρέμειναν ανεκτέλεστα).

Β) Να συνταχθεί συμφωνητικό εκμεταλλεύσεως του περιπτέρου με γνώμονα την διατήρηση του μνημείου και όχι την αύξηση των εσόδων από αυτό. Πρέπει να αποκλεισθεί κάθε προσθήκη ή αλλοίωση για διευκόλυνση της εκμεταλλεύσεως, να κρατηθεί ο χαρακτήρας του αναψυκτηρίου και να απομακρυνθούν όλα όσα κατά καιρούς αγοράστηκαν για διευκόλυνση της λειτουργίας.

Γ) Να υπάρξει αμέσως συνεννόηση τόσο με την Αρχιεπισκοπή Αθηνών όσο και με την Α' Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων προκειμένου να απομακρυνθούν όλα τα ξένα προς τον χαρακτήρα του μνημείου στοιχεία και να συμπληρωθούν με τα ελάχιστα κατά το δυνατόν απαραίτητα για την λειτουργία του ως προσκυνηματικού παρεκκλησίου και αυτό κατόπιν συστηματικής έρευνας και σχεδιασμού. Ο Άγιος Δημήτριος, ως σημαντικό μεταβυζαντινό μνημείο, έχει κηρυχθεί διατηρητέο και προστατεύεται απολύτως. Δεν είναι άλλωστε ενοριακός ναός. Πρέπει λοιπόν οι χρήσεις του να προσδιορισθούν και βάσει αυτών να μελετηθούν οι απαραίτητες συμπληρώσεις για την ανάδειξή του.

Με τιμή

Χαράλαμπος Μπούρας